א באריכט איבער אידישע חינוך אין ניו יארק סטעיט

(2022-2025) תשפ"ב - תשפ"ה

מאטי ליכטענשטיין, PhD

Copyright © Matty Lichtenstein 2025
מאטי ליכטענשטיין © תשפ"ה

איסור השגת גבול

מ'מעג נאכמאכן אדער ציטירן איינצעלנע שטיקלעך מיט קרעדיט פון וואו מ'האט עס גענומען

די יידישע איבערזעצונג איז פארענדיקט געווארן דורך אן אנאנימען מיטארבעטער

דעקל בילד (בוך) פון: באב מערמלשטיין

דעקל בילד (וויזניץ חדר, ברוקלין ניו יארק) פון: דזשים הענדערסאן, תשע"ב

אינהאַלט

קיצור 3
הקדמה 4
עקזיסטירנדיגע פארשונג 6
דאטן קוועלער און מעטאדן 7
אידישע שול־לערנפראָגראַמען: מעטאדאלאגיע 7
אידישע שול־פארבינדונג: מעטאדאלאגיע 8
שולע קאטעגאריעס 9
חסידישע סעקטע 10
רעזולטאטן וועגן ניו יארקער אידישע שולעס: געאגראפישע קאנצענטראציעס און סטודענטן באדינט 11
רעזולטאטן וועגן שולע לערנפלענער: פאַרשיידנקייט און דיווערגענץ 13
חסידישע און ליטווישע שולעס 13
מאדערן ארטאדאקסישע און קהילה שולעס 16
ווי סטודענטן פארברענגען זייערע טעג 17
געלערנטע טעמעס 18
רעזולטאטן וועגן רעליגיעזער פארבינדונג 20
חסידישע און ליטווישע שולעס 21
שולעס לויט געשלעכט 22
געאגראפישע דאטן 23
טעותים, אנקעטע קאנפליקטן, און לייזונג 24
דאטן באגרעניצונגען 25
מסקנא 26
רעפערענצן 27
אפענדיקס A: נאך דאטן טאבעלעס 28
אפענדיקס B: נישט-רעגיסטרירטע שולעס 30

ליסטע פון טאבעלעס

טאַבעלע 1. סומע און פראצענט פון ניו יארק סטעיט שולעס און איינשרייבונגען, לויט אידישער צוגעהער 11
טאַבעלע 2. שולעס אינטערוויואירט, לויט צוגעהער 12
טאַבעלע 3. אינטערוויואירטע שולעס, לויט קאונטי 13
טאַבעלע 4. מינימום וועלטליכע חינוך שעה (וועכנטליך) אין קלאסן 9-12, לויט צוגעהער, געשלעכט 18
טאַבעלע 5. צאל חסידישע שולעס און חסידישע סטודענטן 22
טאַבעלע 6. אידישע שולעס אין ניו יארק סטעיט, לויט געשלעכט 23
טאַבעלע 7. שולעס לויט אידישער קאטעגאריע און געשלעכט 23
טאַבעלע 8. צאל און פראצענט פון אידישע שול־סטודענטן לויט קאונטי 24
טאַבעלע 9. צאל קלאסן אינטערוויואירט, לויט רעליגיעזער צוגעהער און געשלעכט 28
טאַבעלע 10. פארטיילונג פון גרופירונגען לויט רעליגיעזער צוגעהער 28
טאַבעלע 11. אינטערוויואירטע קלאסן, לויט רעליגיעזער צוגעהער, סומע, און פראצענט 28
טאַבעלע 12. נומער און פראצענט פון אידישע שולעס לויט קאונטי 29
טאַבעלע 13. שולעס' רעליגיעזע צוגעהער, לויט קאונטי 29
טאַבעלע 14. נישט-רעגיסטרירטע אידישע שולעס, 2022-2023 (באשטעטיגט 2024-2025) 30

ליסטע פון פיגורן

פיגור 1. אידישע שולעס, לויט אפיליעישן 12
פיגור 2. שולעס אינטערוויוִירט, לויט אפיליעישן 12
פיגור 3 און 4. דורכשניטליכע וועכנטליכע וועלטליכע חינוך, לויט קלאַס און געשלעכט 15
פיגור 5 און 6. דורכשניטליכע וועכנטליכע אידישע חינוך, לויט קלאס און געשלעכט 15
פיגור 7. מינימום, דורכשניט, מאקסימום שעה פון וועלטליכער חינוך אין חסידישע אלל-מענער שולעס 17
פיגור 8. שולעס וואָס לערנען סייענס, לויט קלאַס, געשלעכט, און רעליגיעזער צוגעהער. 19
פיגור 9. שולעס וואָס לערנען סאציאלע שטודיעס, לויט קלאַס, געשלעכט, און רעליגיעזער צוגעהער 19
פיגור 10. צוגעלייגטע סעקולערע סוביעקטן געלערנט, לויט קלאס און געשלעכט 20

קיצור

עס זענען דא בערך 550 שולעס רעגיסטרירט אלס "אידישע" אין ניו יארק סטעיט. די שולעס דינען סטודענטן פון א ברייטע קייט פון אידישע קהילות, פון אידיש-רעדנדיגע קינדער וואס האבן זעלטן צו טאן מיט פרעמדע ביז קינדער וואס פייערן סיי חנוכה סיי ניטל. טראץ זייערע אונטערשיידן, טיילן זיך אידישע שולעס מיט א התחייבות צו ערציען און ערנערן א נייע דור פון שטאלצע אמעריקאנער אידן. אבער היינטיגע שטודיעס דערציילן אונז ווייניג וועגן די שולעס חוץ גרונטליכע אדמיניסטראטיווע און אידישע אידענטיטעט דאטן.

כדי צו פארענטפערן דעם חסרון, האבן א גרופע פון 13 פארשער, אונטער דער דירעקטאריע פון ד"ר מאטי ליכטענשטיין, געארבעט אויף אן אינאוואטיוון, גרויס-מאסשטאביגן, געמישט-מעטאדן דאטן-זאמלונג פראיעקט איבער אידישער חינוך, וואס האט זיך אנטפלעקט אין צוויי טיילן:

1. מיר האבן אויפגעבויט אַן אויספירליכע דאַטאַבאַזע פון רעליגיעזע פארבינדונגען אויף אלע באשטעטיגטע אידישע שולעס אין די ניו יארק סטעיט חינוך דעפּאַרטמענט (NYSED) דאַטאַבאַזע פאר 2022-2023. מיר האבן קראס-רעפערענצירט דעם דאַטאַבאַזע מיט אנדערע עפנטליכע דאטן צוצושטעלן אינפארמאציע וועגן די שולעס' קאונטיס, תלמיד עלטער, און תלמיד געשלעכט.
2. מיר האבן אונטערגעשטראָכן די פארשיידנקייט און שוועריקייטן פון אידישער חינוך דורך א טיפער קוואליטאטיווער אויספארשונג פון לערנפלענער אין 171 קלאסן אין 85 ניו יארקער אידישע שולעס, וואס רעפרעזענטירן דעם פולן ספעקטרום פון אידישער רעליגיעזער פארבינדונג.

א קורצע איבערבליק פון די שולעס:

- 544 אידישע שולעס דינען לפחות **180,914** סטודענטן, אַרײַנגערעכנט:
  - 36 ספרדישע שולעס (4.8% פון טאטאל), וואס דינען **8,688** סטודענטן, וואס שפּיגלען אפּ א קהילה וואס מע האט גאר פארזען אין פריערדיגע באריכטן.
  - 264 חסידישע שולעס (49% פון אידישע שולעס אין ניו יארק סטעיט), וואס באדינען לפחות **111,549** סטודענטן (61% פון אלע סטודענטן אין ניו יארק אידישע שולעס).
    - מיר האבן אידענטיפיצירט די ספעציפישע סעקטעס פון 232 (פון 264 אין טאטאל) חסידישע שולעס, אונטערשטרייכנדיג די קולטורעלע און חינוך־ווארִיאציע אין דער גרופּע.
- אידישע שול־סטודענטן זענען **14%** פון אלע (פובליק און פריוואטע) שול־סטודענטן אין ניו יארק סיטי, **45%** אין ראקלענד קאונטי, **25%** אין קינגס קאונטי, און **22%** אין ארענדזש קאונטי.
- לפחות 17 נישט-רעגיסטרירטע שולעס באדינען אולטרא-ארטאדאקסישע אידישע סטודענטן אין ניו יארק.

וואס די שולעס לערנען:

- רוב אידישע שולעס זוכן צוצושטעלן אַ צווייפאכיגע לערנפלאן פון אידישער און וועלטליכער חינוך.
- אסאך חסידישע און עטליכע נישט-חסידישע שולעס פאר איגלעך גיבן זייער באגרעניצטע וועלטליכע חינוך: 14 אינגל הויכשולעס, און צוויי K-12 שולעס, שטעלן נישט צו קיין וועלטליכע שטודיעס.
  - אבער, עטליכע חסידישע אינגל הויכשולעס שטעלן יא צו סעקולערע לערנפראגראמען, און חסידישע "ספעשל-עד" סטודענטן באַקומען באַדייטנד מער סעקולערע שטודיעס ווי סטודענטן אין מעינסטריעם חסידישע שולעס.
- **100%** פון די אויסגעפרעגטע חסידישע שולעס וואס זענען געווען בלויז פאר מיידלעך, ווי אויך אלע מאדערן ארטאדאקסישע און קאמיוניטי שולעס פוןביידע געשלעכטער, לערנען מאטעמאטיק און ענגלישע שפראך.
- מער חסידישע שולעס לערנען סאציאלע שטודיעס ווי לערנען סייענס.

אין קורצן, לייגט דער באריכט דעם יסוד פאר א נייעם, געמישטן-מעטאדן, דאטן-אינטענסיוון צוגאנג צו פארשטיין אידישע חינוך אין ניו יארק. דערמיט שטרייכט ער אונטער די גרויסע פארשיידנקייט און די שוועריקייטן איבערן גאנצן ספעקטרום פון אידישע חינוך אין ניו יארק.

הקדמה

אין 2022-2023, זענען געווען 554 שולעס רעגיסטרירט ווי "אידיש" אין ניו יארק סטעיט, וואס האבן באדינט לפחות 180,914 סטודענטן.[1] די שולעס דינען א ברייטע קייט פון אידישע קינדער, פון די מיט מינימאל אידישע פארבינדונג, וועמענס עלטערן שטעלן ווייסן קאלנער פראפעסיאנעלן הצלחה אלס א פריאריטעט, ביז אידיש רעדנדיגע קינדער פון קהילות וואס שעצן רעליגיעזע איבערגעגעבנקייט און ווארפן אפ א גרויסן טייל פון דער סעקולערער קולטור. וואס פאראייניגט די שולעס איז אַ פארפליכטונג צו ערציען די קומענדיגע דור פון אידישע ערוואקסענע וואס וועלן נאוויגירן דאס לעבן אין דער אמעריקאנער געזעלשאפט.

טראץ זייערע פארשידענע אידעאלאגיעס און פראקטיקעס, זאגן אונז די עקזיסטירנדיגע שטודיעס ווייניג וועגן די שולעס חוץ גרונטליכע אדמיניסטראטיווע און אידישע אידענטיטעט דאטן. מיר ווייסן נישט זייער ספעציפישע רעליגיעזע פארבינדונג אדער עטנישע אידענטיטעט, חינוך-נארמען, אדער די קולטורעלע און סאציא-עקאנאמישע באדערפענישן פון די סטודענטן וואס זיי באדינען. אונדז פעלט אויך אינפארמאציע וועגן די סוביעקטן וואס סטודענטן שטודירן און וועגן דער צייט וואס די שולעס זענען מקדיש צו לערנען וועלטליכע און אידישע חינוך. מיר ווייסן נישט צו און וואו די שולעס' חינוך-פראגראמען פארשיידן זיך לויטן געשלעכט פון די סטודענטן. צום סוף, רוב פארשונג טענדירט צו פארמישן חסידישע סעקטעס צוליב די ווייניג דאטן וועגן זייערע חינוך אדער קולטורעלע פארשיידנקייטן, און עס איז נישטא קיין פארשונג וועגן דער וואקסנדיגער צאל ספרדישע אידישע שולעס אין ניו יארק.

דער מאַנגל אין ניואנסירטער אינפארמאציע וועגן די שולעס שטעלט פאר שטערונגען פאר אידישע מחנכים, שול־אדמיניסטראטארן און פאליסי־מאכערס, וואס ווילן מאכן אינפארמירטע באשלוסן וועגן שול־קוריקולום, עפעקטיווע איסלערנען סטודענטן און פארשטיין ווי קוריקולארע נארמען זענען אנדערש אין דער אידישער וועלט. דער מאַנגל אין אינפארמאציע איז אויך פראבלעמאטיש פאר משפחות וואס זוכן שולעס וואס פאסן בעסט צו זייערע פערזענליכע, רעליגיעזע און חינוך באדערפענישן און האפנונגען. פאר משפחות איז די איסוואל פון דער "ריכטיגער" שול פארמאטיוו; שולעס זענען וויכטיגע פארמען פון סאציאליזאציע און חינוך־לעגיטימאציע אין דער גלאבאלער געזעלשאפט (מייער 1977; מייער און ראָוואַן 1978). פאר אידן ספעציעל שפילן די שולעס א וויכטיגע ראלע אין די אידענטיטעטן פון אידישע משפחות און פונקציאנירן ווי א וועג צו פארווירקלעכן זייער פארפליכטונג צו אידישער המשך (טשערטאַק און אנדערע 2007; פישמאן און גאלדשטיין 1993). גראדואנטן פון אידישע טאגשולעס, למשל, זאגן אפטער ווי אנדערע אידישע יונגע מענטשן אז זיי פילן זיך נאענט מיט דער אידישער קהילה און באריכטן אז זייער אידישע אידענטיטעט "איז זייער וויכטיג פאר זיי" (עפשטיין 2025).

אידישע שולעס זענען וויכטיג פאר מער ווי נאר אידן. אידישע שול־סטודענטן זענען 13.9% פון אלע (פובליק און פריוואטע שול) סטודענטן אין ניו יארק סיטי, און 8.8% פון אלע סטודענטן אין ניו יארק סטעיט, ווי אויך באדייטנדיגע פראָצענטן פון עטליכע קאונטיס (זעט טאבעלע 8).[2] זייערע חינוך-דערגרייכונגען וועלן פארמען זייערע צוקונפטיגע ביישטייערונגען צו אידישע און סעקולערע קהילות, די שטאַט'ס שטייערצאלער באזע, און זייערע איסגעקליבענע פראפעסיעס. דערצו, און אין קעגנזאץ צו די דאמינירנדע דעמאגראפישע טרענדס צו אראפגייענדיגע געבורט-ראטעס, דינען פולע פון די אידישע שולעס ארטאדאקסישע קהילות מיט הויכע פרוכטבארקייט ראטעס, מאכנדיג זיי די שנעלסט-וואקסנדיגע סעגמענט פון ניו יארק'ס חינוך-אינסטיטוציעס. אלס אַ באדייטנדיגע - און וואקסנדיגע - מינדערהייט אין שטאַט, זענען סטודענטן פון אידישע שולעס, און די חינוך וואס זיי באקומען, וויכטיג

[1] די צאָל איז געשטיגן צו 567 אין 2023-2024 און דערנאָך 583 אין 2024-2025. פאר ביידע יארן שפיגלען די נומערן נישט אפ די ווירקליכקייט אויף דער ערד; מיר האבן געפונען אז שולעס האבן געוויסע מאל געמאלדן פארשידענע אפטיילן ווי באזונדערע שולעס און אז עטליכע רעגיסטרירטע שולעס עקזיסטירן נישט; מיר האבן אבער אויך געפונען 17 נישט-רעגיסטרירטע שולעס אין אונזער פארשונג, ווי אויך שולעס וועמענס רעגיסטראציע נומערן זענען אונטערגעמאלדן.

[2] דאס ניו יארק סטעיט חינוך דעפארטמענט (NYSED) גיבט צו יערליכע דאטאבאזעס פון נישט-פובליקע שולעס און זייער רעליגיעזע צוגעהער, ווי אויך איינשרייבונג, געשלעכט, און אנדערע אדמיניסטראטיווע דאטן, ביי https://www.p12.nysed.gov/irs/statistics/nonpublic/. פובליק שולע איינשרייבונג דאטן איז פאראן פאר ניו יארק סטעיט ביי https://data.nysed.gov/ און ניו יארק סיטי ביי https://www.schools.nyc.gov/about-us/reports/doe-data-at-a-glance, אלע געלייענט 07/15/2025. צוזאַמען לאָזן די דאטן אונז אויסרעכענען די פראצענטן וואס ווערן דא געגעבן. באמערקט אז עס קען זיין עטלעכע סטודענטן וואס זענען נישט ארייַנגערעכנט אין די ליסטעס, אזוי ווי טשארטער שולע סטודענטן, און אז אידישע שולע סטודענטן זענען מסתמא אונטערגעמאָלדן.

נישט נאר פאר אידישע קהילות, נאר אויך פאר אינטערעסירטע פארטייען איבער ניו יארק, אריינגערעכנט פאליסי-מאכער און חינוך-באאמטע.

דער באריכט זוכט צו פילן די וויסן-שפאלטענעס דורך דאקומענטירן די רעזולטאטן פון צוויי גלייכצייטיגע דאטן-זאמלונג באמיאונגען. ערשטנס, האבן מיר געזאמלט דאטן וועגן די לערנפראגראמען פון 171 קלאסן אין 85 אידישע שולעס, געזאמלט דורך אינטערוויוען מיט שול-ארבעטער און נאענטע קרובים פון איצטיגע אדער לעצטנס איינגעשריבענע סטודענטן. די דאטן ערלויבן אונז צו אנאליזירן און פארגלייכן וויפיל צייט שולעס ווידמען צו וועלטליכער און אידישער חינוך, אריינגערעכנט צייט געווידמעט צו תפילה, און צו טשאַרטן די קייט פון לערנפראגראם נארמען צווישן שולעס פון איבערן רעליגיעזן ספעקטרום.

צווייטנס, האבן מיר אויסגעפארשט די ספעציפישע רעליגיעזע צוגעהער פון יעדער אידישער שולע אין ניו יארק, ניצנדיג קאטעגאריעס ווי ספרדיש, מאדערן ארטאדאקסיש, קהילה, אדער חסידיש - דאקומענטירנדיג די ספעציפישע סעקטע ווען מעגלעך. באזירט אויף די דאטן, האבן מיר באשאפן אן אויספירליכע און באשטעטיגטע דאטן-זאמלונג פון אלע 544 אידישע שולעס ועמענס עקזיסטענץ מיר האבן באשטעטיגט, וואס דעטאלירט יעדער שולע'ס רעליגיעזע צוגעהער, דעם געשלעכט פון די סטודענטן וואס ווערן באדינט (אינגלעך, מיידלעך, געמישט), איינגעשריבענע צאל, און ארט. דאס ערמעגליכט אונז צו ווייזן ווי באזונדערע טיפן רעליגיעזע שולעס זענען פארשפרייט לויט קאונטי און לויט סטודענטן געשלעכט איבער ניו יארק סטעיט. די דאטן-זאמלונג בויט אויף און קארעקטירט טעותים אין עקזיסטירנדע דאטן-זאמלונגען, און נעמט אריין שולעס וואס אנדערע דאטן-זאמלונגען לאזן אויס אדער מיס-קאטעגאריזירן.

אונזער פארשונג איז כולל די פאלגענדע הויפט רעזולטאטן:

חסידישע שולעס דאמינירן דעם ניו יארקער אידישן חינוך-לאנדשאפט, כאטש עס איז דא פארשידענע ווערייאציעס צווישן די קולטורעלע און חינוך-נארמען פון די חסידישע שולעס. מיר אידענטיפיצירן אויך 36 באזונדערע ספרדישע שולעס, וואס אונטערשטרייכן דעם וואוקס פון ניו יארקס ספרדישע קהילות, וועמענס קולטורעלע און עטנישע אונטערשיידן זענען לאנג פארזען געווארן אין דער אמעריקאנער אידישער פארשונג וועגן קהילה און חינוך. אויף דעם אופן, פארבינדט זיך דער פראיעקט מיט אנדערע באמיאונגען איבער דער אידישער וועלט צו באהאנדלען, אונטערשטרייכן און וויזואליזירן די ספרדישע ערפארונג.[3]

דורך א טיפע קוואליטאטיווע און קוואנטיטאטיווע דאטן אנאליז פון לערנפלענער אין אידישער חינוך, שטרייכן מיר אונטער די פארשיידנקייט און שווערקייטן פון אידישע חינוך אינסטיטוציעס אין ניו יארק. ספעציעל געפינען מיר אז מיידל שולעס - אריינגערעכנט חסידישע און ליטווישע (אולטרא-ארטאדאקסישע נישט-חסידישע) שולעס - ווי אויך געמישטע נישט-ארטאדאקסישע (קהילה) און מאדערן ארטאדאקסישע שולעס זוכן צוצושטעלן א באלאנסירטע און אפילו שווערע פראגראם פון אידישע און וועלטליכע שטודיעס. אין קאנטראסט, כאטש חסידישע אינגל שולעס זענען אנדערש אין זייערע לערנפלענער, שטעלן די גרויסע מערהייט פון חסידישע שולעס נישט צו קיין וועלטליכע שטודיעס בכלל אין קינדערגארטן און ערשטע קלאס אדער קלאסן 9-12, און שטעלן צו נאר באגרעניצטע וועלטליכע שטודיעס אין קלאסן 2-8. צוזאמען מיט אונזערע דאטן וואס ווייזן אז כמעט אלע די חסידישע שולעס דינען אינגלעך וועמענס הויפט שפראך איז אידיש, רופן די געפינסן אויס א זארג צו גראדואירטע זענען גענוג צוגעגרייט זיך אנצושליסן אין דער ברייטערער אמעריקאנער ארבעטסקראפט, היות זייער מאנגל אין ענגלישע קאמוניקאציע סקילס און יסודות'דיגע וויסן אין סייענס, היסטאריע, און מאטעמאטיק, וואס זענען חינוך-ערוואַרטונגען פאר אנדערע קינדער אין זייער עלטער איבער ניו יארק.

די באזונדערע געשלעכט-אונטערשיידן אין חינוך זענען וויכטיג פאר פילע סיבות, ספעציעל ווייל חסידישע שולעס זענען א וואקסנדיגע מערהייט פון אלע אידישע שולעס אין ניו יארק, און ווייל די קאנסעקווענצן פון אזא חסרון קענען שאטן די פינאנציעלע סטאביליטעט פון יונגע חסידישע מענער און זייערע משפחות (YAFFED 2025).[4]
אונזער באריכט ווייזט אבער אויך אז געוויסע חסידישע היכשולעס שטעלן טאקע צו באגרעניצטע וועלטליכע חינוך, און אז די שולעס זענען אנדערש אין די ספעציפישע לערנפאכן וואס זיי געבן און די שעהען וואס זיי פארברענגען אויף

[3] זעט למשל https://www.jimena.org/;https://pjlibrary.org/beyond-books/sephardic-stories-initiative , געלייענט 7/15/2025.

[4] דער מחבר פון דעם באריכט האט נישט געהאט קיין שייכות מיטן YAFFED 2025 באריכט.

מיטאַרבעטער

א גרופע 13 פארשער האבן געהאָלפן מיטן

ד״ר רחל סאָמערשטיין, און

זיי צו לערנען. די רעזולטאטן פארלייקענען די אלגעמיינע מיינונג, פראמאטירט דורך מעדיע קאווערידזש פון דעם ענין, אז חסידישע שולעס זענען אלע גלייך קעגן יעדער ממשותדיקער וועלטליכער חינוך (שאפירא, ראזענטאל, און מארקאוויץ 2022).

אין קורצן, לייגט דער באריכט דעם יסוד פאר א נייעם, געמישטן-מעטאדן דאטן-אינטענסיוון צוגאנג צו פארשטיין אידישע חינוך אין ניו יארק. דערמיט שטרייכט ער אונטער די גרויסע פארשיידנקייט פון שולעס און לערנפראגראמען איבערן גאנצן ספעקטרום פון אידישע אינסטיטוציעס אין ניו יארק, וואו די גרעסטע צאל אידישע שולעס אין די פאראייניגטע שטאטן זענען קאנצענטרירט.

אין די רעשט פון דעם באריכט, וועלן מיר ערשט באשרייבן די מעטאדן גענוצט אין אונזערע צוויי גלייכצייטיגע דאטן זאמלונג פראיעקטן. מיר וועלן דערנאך באשרייבן די הויפט רעזולטאטן פון דעם קוריקולאר דאטן זאמלונג פראיעקט, און דערנאך די הויפט רעזולטאטן פון דעם רעליגיעזע צוגעהער דאטן זאמלונג פראיעקט. מיר וועלן אויך דערקלערן טעותים אין עקזיסטירנדע פארשונג וועגן אידישער חינוך וואס אונזער פראיעקט פאררעכט און ענדיגן מיט פארשלאגן פאר ווייטערדיגע פארשונג וואס בויט אויף דער דאטן אינפראסטרוקטור וואס מיר האבן אנטוויקלט פאר דעם באריכט.

עקזיסטירנדיגע פארשונג

עקזיסטירנדיגע דאטן-זאמלונגען גיבן נאר באגרעניצטע דאטן וועגן אידישע שולעס, זייערע סטודענטן, און זייערע באדערפענישן. די ניו יארק סטעיט חינוך דעפארטמענט (NYSED) פראדוצירט א יערליכע ליסטע פון נישט-פובליק שולעס קאטעגאריזירט לויט ברייטע רעליגיעזע צוגעהער, ווי קאטוילישע, פראטעסטאנטישע, אידישע, אדער מוסולמענישע. די באגרעניצטע אדמיניסטראטיווע דאטן-זאמלונג שפיגלט אבער נישט אפ די ברייטע קולטורעלע און סאציא-עקאנאמישע אונטערשיידן אין דער אידישער געזעלשאפט.

א פרישער באריכט פון דער "טיטש קאאליציע" Teach Coalition, אן ארגאניזאציע וואס זוכט צו פארבעסערן אידישע חינוך, האט אידענטיפיצירט מער ספעציפישע רעליגיעזע צוגעהער פון די אידישע שולעס וואס זענען אויפגעליסטעט געווארן אויף דער NYSED ליסטע (אהרנסאן און קיוואַלאַ 2023). אבער עס האט דאס געטאן נאר בקיצור, ווי צום ביישפיל באשטימען צו א שולע איז א חסידישער, אָדער ארטאדאקסיש געמישטער אדער באזונדער פאר אינגלעך און מיידלעך. כאטש נוצלעך פאר זיין באלייכטנדיגער אויספארשונג פון לאנגיאָריקע רעגיסטראַציע טרענדס, כאפט דער ברייטער אנאליז פון דעם באריכט נישט די נואנסן פון באזונדערע רעליגיעזע אידענטיטעטן.

די AVI CHAI פאנדאציע, איידער זי האט אפגעשטעלט די פינאנצן אין 2019, האָט אַרויסגעגעבן פינעף אומאפהעניגיגע נאציאנאלע אנקעטעס פון ארטאדאקסישע שולעס; כאטש וויכטיג, שטימען די דאטן נישט מיט די חינוך־אינפארמאציע וואס ווערט געמאלדן צו NYSED.[5] און דעריבער איז עס נישט אקצעפטירבאר צו אונזערע ניו יארקספעציפישע פארשונג צילן (בעסער 2020). דערצו, גיבט AVI

---

[5] AVI CHAI ניצט נישט קיין אידענטיפיצירנדיגע אינפארמאציע וואס העלפט ארגאניזירן NYSED דאטן, ווי אינסטיטוציאנעלע אידענטיפיקאציע נומערן, וואס מאכן עס פיל גרינגער צו באשטעטיגן אז שולעס זענען יעצט אפן און רעגיסטרירט. די שולעס ווערן אליין געמאלדן צו דער אויספארשונג, און AVI CHAI ציילט נאר 437 אידישע טאג שולעס אין ניו יארק (לויט די לעצטע 2019 דאטן), בשעת NYSED ציילט 554 אין 2022. מיר פארדעכטיגן אז די דיסקרעפאנסי איז טיילוייז צוליב ווי אזוי שולעס זענען רעגיסטרירט אין ניו יארק – ד.ה. זיי מעגן רעגיסטרירן עלעמענטארע און פרי-שול קלאסן באזונדער מיט NYSED אבער AVI CHAI דאטן קאמבינירן זיי. עס איז אויך מעגליך אז AVI CHAI האט פשוט פארפעלט עטליכע שולעס.

CHAI נישט ארויס אירע דאטן, וואס פארמיידט טראנספארענטן און אפענעם צוטריט צו אינפארמאציע וואס קען העלפן עלטערן, עדוקאטארן און פאליסי-מאכער מאכן באשלוסן וועגן ווי אזוי צו פארבעסערן דעם חינוך.

צום לעצט, און וויכטיג, קיינער פון די דאטן-זאמלונגען נעמט נישט ספעציפיש אין באטראכט ספרדישע אדער באזונדערע חסידישע סעקטעס, אזוי איבערקוקנדיג וויכטיגע קולטורעלע און סאציאלע אונטערשיידן צווישן די שולעס און די קהילות וואס זיי דינען.[6]

דאטן קוועלער און מעטאדן

דער באריכט באשרייבט די רעזולטאטן פון צוויי באזונדערע דאטן זאמלונג פראיעקטן:

אידישע שול-לערנפראגראמען: מעטאדאלאגיע

כדי צו באקומען לערנפלאן דאטן וועגן שולעס, האבן מיר אינטערוויואירט מענטשן מיט דירעקטע און איצטיגע פארבינדונגען צו שולעס. צווישן זיי זענען געווען לערערס, אדמיניסטראטארן און אַנדערע שול ארבעטער; עלטערן אדער נאענטע ערוואקסענע קרובים פון רעגיסטרירטע סטודענטן און ערוואקסענע נייע גראדואנטן, אויב זיי האבן געקענט צושטעלן דאטן וועגן לערנפלענער פון נישט פריער ווי א יאר פאר דעם אינטערוויו. כאטש מיר וואלטן בעסער געוואלט סיסטעמאטיש און ראנדאמאל נעמען א מוסטער פון יעדן סוב־טיפּ רעליגיעזע שולעס, איז דאס נישט געווען מעגלעך פאר צוויי סיבות: 1) ביז מיר האבן פארעפנטלעכט אונזער דאטאסעט וועגן רעליגיעזער פארבינדונג אין דעם באריכט, האבן נישט עקזיסטירט קיין ארומנעמיקע דאטן וועגן דער רעליגיעזער פארבינדונג פון ניו יארקער אידישע שולעס, אזוי איז עס נישט געווען מעגלעך צו נעמען א פראספעקטיווע מוסטער פון זיי. 2) שולעס וואס רעפרעזענטירן קולטורעל־איזאלירטע קהילות, ווי חסידישע און ליטווישע קהילות, וועלן מסתמא נישט ענטפערן א פארשער וואס רופט זיי סתם אן און בעט ענטפערס אויף אן אנקעטע; דאס וואלט געפירט צו א נידעריגן ענטפער ראטע פון די קהילות וואס זענען די גרויסע מערהייט פון אידישע שולעס. מיר האבן דעריבער געניצט באקוועמליכקייט סעמפלינג, אבער מיר האבן זיכער געמאכט אז מיר האבן אויסגעקליבן גענוג פון יעדן טיפּ שול, אזוי אז אונזער מוסטער איז רעלאטיוו פראפארציאנעל צו די סארטן אידישע שולעס וואס עקזיסטירן איבערן גאנצן שטאַט. ספעציפיש, האבן מיר באוואוסטזיניג איבעריק געזאמלט אינטערוויוען וועגן חסידישע און ליטווישע שולעס, כדי אפצושפיגלען זייערע אומפראפארציאנעלע צאל אין דער באפעלקערונג פון אידישע שולעס אין ניו יארק. (זע טאבעלע 2 - *שולעס אינטערוויואירט לויט צוגעהער* אין די געפינסן סעקציע פאר מער פרטים.)

כדי צו דערגרייכן די אינטערוויואירטע, האבן מיר שטרענג טרענירט 13 פארשער מיט פארבינדונגען צו שולע אנגעשטעלטע און סטודענטן פאמיליע מיטגלידער. צווישן שפעט ווינטער 2023 און פרילינג 2025, האבן די פארשער ערפאלגרייך אינטערוויואירט 72 סוביעקטן, נאכפאלגנדיג א געשריבענעם פראטאקאל צו פארזיכערן אויסגעהאלטענע און פארלעסליכע ענטפערס. די אינטערוויואירטע האבן באקומען אבסאלוטע קאנפידענציאליטעט, מיט אידענטיפיקאציע נומערן געניצט אנשטאט נעמען. פון די 72 אינטערוויוס, האבן מיר באקומען קאמפרעהענסיווע אינפארמאציע וועגן לערנפלענער פאר 171 גאנצע קלאסן גענומען פון 85 אידישע שולעס. עטליכע אינטערוויואירטע זענען געווען קוואליפיצירט צו רעדן וועגן עטלעכע קלאסן און שולעס. כאטש די גאנצע צאל אינטערוויואירטע קלאסן האט איבערגעשטיגן 171, האבן מיר בעת דעם דאטן איבערבליק און רייניגונג פראָצעס אויסגעשלאסן אינטערוויו

---

[6] עס זענען אויך דא אנדערע שטודיעס וועגן אידישער חינוך אין ניו יארק און אנדערשוואו וואס געבן אינטערעסאנטע אבער נישט גענוג אינפארמאציע וועגן דעם ענין. צווישן זיי איז מאטי ליכטענשטיין וועגן רעליגיעזע שולע אדוואקאסי (ליכטענשטיין 2022); די YAFFED שטודיע וועגן אידישער חינוך אין ניו יארק (2017); און עטליכע שטודיעס וועגן אולטרא-ארטאדאקסישער חינוך אין ארץ ישראל (פערי-חזן, ברק-קורען, און נחמני 2024). די שטודיעס, כאטש וויכטיג, זענען באגרענעצט סיי מעטאדאלאגיש און סיי סובסטאנציעל - זיי זענען שטודיעס פון נאר אולטרא-ארטאדאקסישע שולעס, און כאפן נישט די פארשיידנקייט פון דעם אידיש חינוך-ספעקטרום אין ניו יארק.

דאטן אויב צו פיל דאטן האבן געפעלט.[7] (זעט טאַבעלע 9 אין אַפּענדיקס A פאר דער צאָל קלאס-ספּעציפישע אינטערוויוען לויט אידישער פארבינדונג און געשלעכט.)

יעדער קלאס פונקציאנירט ווי זיין אייגענע איינהייט פון אנאליז, מיט דאטן וועגן סוביעקטן, ווי אויך צייט פארבראכט אויף סעקולערע און אידישע שטודיעס. מיר האבן אויסגערעכנט טעגליכע מאדאלע שעהען און וועכנטליכע טאטאלע שעהען פאר סעקולערע און אידישע שטודיעס פאר יעדן קלאס. כדי צו אנאליזירן די דאטן עפעקטיוו, האבן מיר צעטיילט די קלאסן אין די פאלגנדיגע גרופּעס: קלאַסן K-1, 2-5, 6-8, און 9-12. (זעט טאַבעלע 10 אין אַפּענדיקס A פאר אַ צעטיילונג פון קלאס גרופּעס לויט אידישער פארבינדונג). מיר האבן זיי אנאליזירט לויט געשלעכט און רעליגיעזער פארבינדונג, ניצנדיג אַ געמיש פון פיטהאן און עקסעל פונקציעס, אויסצופארשן וואריאציע אין חינוך נארמען. מיר האבן געהאט 16 דופּליקאט אינטערוויוען (פון דער זעלבער קלאס אין דער זעלבער שולע), וואס האבן אפט געהאט קליינע וואריאציעס אין די דאטן. פאר אזעלכע דופּליקאט פאלן, האבן מיר אדער דורכשניטלעך געמאכט דעם חילוק אדער איבערגעקוקט די דאטן אפּצושאצן וועלכע איז געווען די מער פארלעסליכע מקור. מיר האבן אויך אינטעגרירט אוועילעבל דאטן פון NYSED, ווי די NYSED-אַרויסגעגעבענע SEDREF דאַטאַסעטן, וואס נעמען אריין אדרעסן און אנדערע דאטן פונקטן וועגן שולעס,[8] ווי אויך אנדערע עפנטליכע דאטן קוועלער. דאס האט אונז ערלויבט צו אנאליזירן געאגראפישע וואריאציעס אין אונזער מוסטער, און צו שאצן סטודענטן פאפולאציעס, צווישן אנדערע אנאליזן.

כדי צו אַדרעסירן זאָרגן אַז מיר האבן פארדרייט אונזערע רעזולטאַטן דורך אַרײַננעמען מאלטיפּול קלאַסן פון דער זעלבער שולע אין דער זעלבער גראדע גרופּירונג – למשל, גראדעס 2, 3 און 4 פון דער זעלבער שול – האבן מיר דורכגעפירט אַ צווייטיקע אַנאַליז, וואו מיר האבן אַרויסגענומען אלע גראדעס אַחוץ איין פון דער זעלבער שולע אין יענער גראדע גרופּירונג, אויב די לערנפּראָגראַמען וואס מיר האבן געלערנט זענען געווען אידענטיש. אבער, נאָך דעם ווי מיר האבן ווידער אַנאַליזירט די דאטן, האבן מיר נישט געפונען אַז אַרײַננעמען מאלטיפּול גראדעס פון דער זעלבער גראדעס גרופּירונג האָט באַדײַטנדיג באַאײַנפלוסט אונזערע רעזולטאַטן. דערפאר האבן מיר אָנגעהאַלטן אונזער אָריגינעלע אַנאַליז, וואס נעמט אין באַטראַכט אלע דאטן וואס זענען אונז געמאָלדן געוואָרן.

אידישע שול־פארבינדונג: מעטאדאלאגיע

כדי צו באשטימען די אידישע צוגעהער פון די שולעס, האבן מיר צעטיילט אן עקסעל פייל מיט א רשימה פון אלע אידישע שולעס אין דער NYSED 2022-2023 דאַטאַסעט[9] צו 21 פארשער, און געבעטן זיי צו אידענטיפיצירן די שולעס' רעליגיעזע צוגעהער באזירט אויף זייער פערזענליכער וויסן. א פארשער'ס באשלוס אז א שולע איז "מאדערן ארטאדאקס", למשל, ציילט זיך אלס איין שטימע. דערנאך האבן מיר קאמבינירט די פיילס און זיי אפגעשאצט פאר גילטיגקייט. מיר האבן געקוקט אויף קאנפליקטירנדע דאטן און איבערגעקוקט די צאל שטימען וואס יעדע שולע האט באקומען - דאס הייסט, די באשלוס פון רעליגיעזער צוגעהער וואס פארשער האבן צוגעשטעלט פאר יעדער שולע. צוויי גלייכע שטימען זענען בכלל באטראכט געווארן גענוג פאר דאטן גילטיגקייט, ווי אויך דירעקטע אינפארמאציע פון דער שולע (אדער דורך שולע וועבזייטלעך אדער דורך טעלעפאנישן אינטערוויו). טיעטש קאאליציע דאטן האבן אויך געציילט אלס איין שטימע. יעדע אינצידענט פון קאנפליקטירנדע רעליגיעזע צוגעהער איז ארויסגעוויזן געווארן פאר ווייטערדיגע וואלידאציע, וואס מיר האבן באקומען דורך פארגלייכן מיט אנדערע קוועלער, אריינגערעכנט שולע וועבזייטלעך אדער אנדערע אנליין מאטעריאלן צוגעשטעלט דורך דער שולע, אדער דורך אנרופן שולעס פאר באשטעטיגונג.

אפשאצן די געשלעכט פון די סטודענטן וואס יעדע שולע באדינט האט געשטעלט באזונדערע שוועריקייטן. NYSED דאטן אידענטיפיצירן דעם געשלעכט פון סטודענטן וואס גייען אין א געוויסער שולע דורך באמערקן די צאל

---

[7] דאָס האָט אויך אַרײַנגענומען מאַכן עטליכע וואלידע הנחות צו אנפילן עטליכע פעלנדיגע דאטן. למשל, פאר עטליכע חסידישע הויך שולעס, האָט אונז געפעלט אינפאָרמאַציע וועגן פויזעס. באזירט אויף אַנדערע אינטערוויוען וואס האבן יאָ צוגעשטעלט די דאטן, האבן מיר קאָנסערוואַטיוו געשאַצט לפּחות 2 שעה ווערט פון לערן-פויזעס פאר אַ חסידישע הויך שולע, אַרײַנגערעכנט 45 מינוט פאר לאָנטש, 1 שעה פאר דאַווענען און 15 מינוט פאר אַנדערע פויזעס. מיר האבן אויך געשאַצט צייכנס פאר חסידישע שולעס וואס האבן נישט געהאט קיין צייכנס דאטן, אָדער האבן נישט גענוצט סטאַנדאַרט צייכנס סיסטעמען.

[8] זעט https://www.oms.nysed.gov/sedref/home.html , געלייענט 7/15/2025.

[9] זעט https://www.p12.nysed.gov/irs/statistics/nonpublic/ און https://www.oms.nysed.gov/sedref/home.html , געלייענט 7/15/2025.

פון זכר, נקבה, אדער נישט-בינארע סטודענטן אין יעדער קלאס. מיר האבן געזוכט צו אידענטיפיצירן דעם הויפט געשלעכט פון דער גאנצער שולע, ווי אדער נאר פאר מיידלעך (1), נאר פאר אינגלעך (2), אדער געמישט (3). מיר האבן געצויגן די אינפארמאציע פון די NYSED דאטן, אבער ווען מיר האבן פארגליכן די NYSED דאטן צו טיעטש קאאליציע דאטן, האבן מיר געפונען 42 שולעס וואו NYSED און טיעטש קאאליציע דאטן האבן קאנפליקטירט וועגן רעגיסטרירטע סטודענטן'ס געשלעכט.

מיר האבן איבערגעקוקט יעדע שולע צו טאפל-קאנטראלירן די געשלעכט פון די איינגעשריבענע סטודענטן. מיר האבן געפונען אז אין 35 פאלן האט NYSED קאטעגאריזירט שולעס מיט געמישטע פרי-K פראגראמען ווי קאָ-עד, אפילו אויב די איבעריגע קלאסן זענען געווען נאר מיידלעך אדער נאר אינגלעך. אין פארגלייך, האט טיעטש קאאליציע בכלל אידענטיפיצירט די שולעס ווי נאר מיידלעך אדער נאר אינגלעך, ווייל עס זענען געווען באדייטנד מער סטודענטן פון איין געשלעכט אין די עלטערע קלאסן ווי אין די יונגערע קלאסן. מיר האבן בכלל מסכים געווען מיט טיעטש קאאליציע'ס צוגאנג, אידענטיפיצירט די שולעס ווי נאר מיידלעך אדער נאר אינגלעך, און באמערקט אין די דאַטאַסעט אז די פרי-שולעס זענען קאָ-עד. מיר האבן אויסגעגליכן אנדערע קאנפליקטן איינס מיט א מאל, וואס האט געוויסע מאל געמיינט איבערשרייבן NYSED באצייכענונגען וואס זענען געווען לכאורה פאלש. (זעט "פעלער" אפטייל.) צום סוף, האבן מיר נישט געקענט זעלבשטענדיג באשטעטיגן די רעליגיעזע פארבינדונג פאר פיר שולעס, אזוי האבן מיר גענוצט טיעטש קאאליציע'ס באצייכענונגען פון חסידיש פאר יענע.

באַזירט אויף די דאטן, האבן מיר געקענט פארגלייכן רעליגיעזע פארבינדונג מיט קאונטי דאטן, צו באשטימען וואו פארשידענע טיפן רעליגיעזע שולעס זענען מערסט קאנצענטרירט. נאך דעם וואס מיר האבן דערהיינטיגט און קארעקטירט פאר פעלער אין געשלעכט אין די NYSED דאַטאַסעט, האבן מיר אנאליזירט דאטן לויט געשלעכט, וואס איז וויכטיג צוליב דעם וואס עטליכע גרופעס האבן באזונדערע חינוך פאדערונגען און קולטורעלע ערווארטונגען פאר מיידלעך און אינגלעך; דערוייל ווערן געמישטע שולעס, חוץ פרי-שול, בלויז אדמיניסטרירט פֿון מאדערן ארטאדאקסישע און ניט-ארטאדאקסישע. מיר האבן אויך אינטעגרירט NYSED קלאס דאטן צו ווייזן וועלכע קלאסן זענען אין יעדע שולע.

שולע קאטעגאריעס

מיר האבן גענוצט די פאלגענדע באצייכענונגען אין ביידע דאַטאַסעטס - רעליגיעזע צוגעהער און לערנפלאן דאטן - צו קאטעגאריזירן אידישע שולעס.

- **קהילה:** די שולעס דינען קינדער פון פארשידענע אידישע הינטערגרונטן, אריינגערעכנט נישט-פרומע משפחות. עטליכע האבן איבערהויפט ארטאדאקסישע פירערשאפט; אנדערע נישט. לערנפראגראמען אינטעגרירן אידישן אינהאלט און העברעיש שפראך פעאיגקייטן.
- **קאנסערוואטיוו:** שולעס אינספירירט פון די פרינציפן פון קאנסערוואטיוון אידישקייט, וואס דינען אפט קינדער פון פארשיידענע רעליגיעזע הינטערגרונטן, פון משפחות וואס היטן פילע אידישע טראדיציעס ביז יענע מיט ווייניק רעליגיעזער באטייליגונג. מיר האבן דעפיניטיוו אידענטיפיצירט בלויז צוויי שולעס ווי קאנסערוואטיווע אין דער NYSED רשימה פון ניו יארקער אידישע שולעס, און מיר האבן נישט געזאמלט לערנפלאן דאטן וועגן די שולעס.
- **חסידיש:** די שולעס דינען חסידישע קהילות, וואס זענען געוויינליך צענטרירט ארום איבערגעגעבנקייט צו א רבי (גייסטיגער פירער), שטרענגע אפהיטונג פון אידישן געזעץ, און א קייט פון אייגנארטיגע קולטורעלע און געזעלשאפטליכע נארמען. וועלטליכע שטודיעס ווערן געוויינליך ווייניגער באטאנט ווי אין אנדערע סארט אידישע שולעס, ספעציעל פאר אינגלעך. כאטש פילע חסידישע שולעס זענען פארבונדן מיט א ספעציפישער חסידישער סעקטע, דינען עטליכע חסידישע שולעס א געמיש פון חסידישע משפחות, אדער משפחות וואס זען זיך ווי בכלל חסידיש, וואס זענען נישט פארבונדן מיט א ספעציפישער סעקטע.
- **ליטוויש:** דאס איז די קאטעגאריע וואס אנקעטעס ווי "AVI CHAI" באצייכענען אלס "ישיבה וועלט". מיר גלייבן אבער אז "ליטוויש" איז א מער היסטאריש גענויער טערמין, איינער וואס ווערט געוויינליך גענוצט אין דער קהילה, צו באשרייבן דעם ברייטן אולטרא-ארטאדאקסישן, אבער נישט-חסידישן, סעגמענט פון ארטאדאקסישער אידישער געזעלשאפט אין די פאראייניגטע שטאטן. שולעס אין דעם קאטעגאריע האלטן זיך צו א שטרענגער דעפיניציע פון אידיש געזעץ ווי עס ווערט אינטערפרעטירט דורך געלערנטע וואס שטאמען

פון ליטווישע ישיבות; זיי שעצן תלמודישע געלערנטע אין דער ליטווישער טראדיציע און ראשי ליטווישע אדער ליטוויש-סטיל ישיבות; און זיי פלעגן אנבאטן א געמיש פון וועלטליכע און אידיש שטודיעס. אבער געוועגליך איז דא מער א טראפ אויף רעליגיעזע שטודיעס אין אינגל שולעס, ספעציעל הויכשולעס. קאלעדזש אטענדענס איז מער געוועגליך ווי אין חסידישע קהילות. כאטש זיי שטיצן שטארק דעם מדינת ישראל, זענען זיי בכלל נישט ציוניסטיש אין אידעאלאגיע אויף דעם אופן פון מאדערן ארטאדאקסישע שולעס. זיי האבן אויך פיל שטרענגערע קליידונג כללים, ענליך צו חסידישע שולעס.[10]

- **מאדערן ארטאדאקס:** די שולעס גייען נאך טראדיציאנעלע ארטאדאקסישע אינטערפרעטאציעס פון אידישן געזעץ און פראמאטירן טיפע גלויבונגען אין רעליגיעזן ציוניזם און א פארבינדונג צום מדינת ישראל. אין פארגלייך מיט חסידישע און ליטווישע קהילות, זענען מאדערן ארטאדאקסישע אידן געוועגליך מער ליבעראל וועגן סאציאלער און אקאדעמישער געשלעכט-מישונג, און זיי ווייזן מער אפענהייט צו סעקולערער קולטור און נארמען. די שולעס לייגן א שטארקן טראפ אויף סעקולערע שטודיעס און האבן הויכע קאלעדזש-אטענדענס ראטעס, און זייערע גראדואירטע אטענדען מער אפט סעקולערע קאלעדזשעס ווי יענע פון אנדערע טיפן ארטאדאקסישע שולעס.[11]
- **רעפארם:** שולעס אינספירירט פון די פרינציפן פון רעפארם אידישקייט וואס דינען קינדער פון א קייט פון רעליגיעזע הינטערגרונטן. עס איז דא נאר איין שולע וואס מיר קענען דעפיניטיוו אידענטיפיצירן ווי רעפארם אין דער NYSED רשימה, און מיר האבן נישט געזאמלט לערנפלאן דאטן וועגן דער שולע.
- **ספרדישע:** די שולעס דינען ספעציפיש מיטגלידער פון ספרדישע (אויך באקאנט אלס מזרחי) קהילות, וואס שטאמען בכלל פון קהילות צווישן פארשידענע לענדער אין מיטל מזרח און צפון אפריקע. זיי גייען נאך טראדיציעס אנדערש פון אשכנזישע אידן, וואס מאכן אויס די גרויסע מערהייט פון די שולעס אין די אנדערע קאטעגאריעס. רוב פון די קהילות וואס די שולעס רעפרעזענטירן האלטן זיך צו ארטאדאקסישע אינטערפרעטאציעס פון אידישן געזעץ, מיט א ספעציעלן פאקוס אויף די פסקים פון ספרדישע אויטאריטעטן. פילע פון די שולעס אין דעם דאטן זאמלונג דינען סירישע קהילות, אבער אנדערע דינען בוכארישע, פערסישע, און אנדערע ספרדישע אידן. באמערקט אז ספרדישע אידן גייען אויך אין נישט-ספרדישע שולעס.
- **אנדערע:** די קאטעגאריע דעקט א געמיש פון שולעס וואס פאסן נישט גוט צו די אנדערע קאטעגאריעס; זיבן פון זיי זענען רעליגיעזע קירוב שולעס, וואס קאנצענטרירן זיך אויף פארגרעסערן רעליגיעזע אויפפירונג פון זייערע סטודענטן.
- **ספעשל-עד:** אין די לעצטע יארצענדלינגען, ווי פעדעראלע און שטאַטלעכע געלטער זענען געוואקסן פאר חינוך פאר קינדער מיט פארשידענע פעהיגקייטן, זענען נייע שולעס געגרינדעט געווארן צו באדינען די פאפולאציעס. פיל פון די שולעס באדינען אולטרא-ארטאדאקסישע קהילות, אבער עטליכע באדינען מאדערן ארטאדאקסישע אדער ספרדישע קהילות, אדער סטודענטן פון פארשיידענע אידישע הינטערגרונטן.

חסידישע סעקטע

מיר האבן צוגעשטעלט א סוב-קאטעגאריע פון רעליגיעזער צוגעהער פאר חסידישע שולעס: חסידישע סעקטע. מיר האבן דאס געטאן צוליב וואריאציעס צווישן די רעליגיעזע און געזעלשאפטליכע פראקטיקעס פון די סעקטעס, ווי אויך די ברייטקייט פון זייערע חינוך און לערנפראגראם נארמען. מיר האבן אידענטיפיצירט יעדער שולע'ס חסידישע סעקטע ווען מעגלעך. אויב די שולע באדינט אדער א געמיש פון משפחות פון באזונדערע חסידישע סעקטעס, אדער אידן וואס אידענטיפיצירן זיך ווי אלגעמיין חסידיש, אן א ספעציפישע חסידישע באצייכענונג, אינדענטיפיצירן מיר די שול ווי "געמישט חסידיש".

---

[10] א ספעציפישע צוטיילונג וואלט געוועון צו אונטערשיידן צווישן די מער רעליגיעזע "ישיבישע" קעגן צענטריסטישע ליטווישע, מיט אסאך ישיבישע אינגל ישיבות וואס שלאגן פאר א פיל מער באגרעניצטע סעקולערע שטודיעס פראגראם. מיר האבן אבער נישט געזאמלט דעם מדרגה פון רעליגיעזע צוגעהער דאטן אין דעם באריכט.

[11] דער AVI CHAI פונדאציע באריכט מאכט אן אונטערשייד צווישן מאדערן ארטאדאקסן און צענטריסטישע ארטאדאקסן, וואס די באריכט טוט נישט. ווי דער מחבר פון דעם לעצטן באַריכט (2018-2019) באַמערקט, אבער, איז די קאטעגאריע פון צענטריסטישע ארטאדאקסיע מערסטנס פארשוואונדן געווארן. אזעלכע שולעס ווערן יעצט באטראכט אדער ווי מער צענטריסטישע ליטווישע אדער מאדערן ארטאדאקסישע שולעס (בעססער 2020).

רעזולטאטן וועגן ניו יארקער אידישע שולעס: געאגראפישע קאנצענטראציעס און סטודענטן באדינט

חסידישע שולעס דאמינירן אידישע שולעס אין ניו יארק, סיי אין צאל שולעס און סיי אין סטודענטן איינגעשריבן. די דאמינאנץ קומט ארויס אין אונזערע רעזולטאטן, געוויזן אין טאַבעלע 1 און פיגור 1, וואס ווייזן די 544 שולעס פאר וועלכע מיר האבן באשטעטיגט אידישע צוגעהער.[12] ליטווישע שולעס גייען ווייט נאך, מיט מאדערן ארטאדאקסישע שולעס, ספרדישע שולעס, און ספעשל-עד שולעס (פילע פאר אולטרא-ארטאדאקסישע סטודענטן) דערנאך. די שולעס באדינען 180,914 סטודענטן, א צאל וואס מיר האבן גענומען פון NYSED דאטן און וואס איז מסתמא אן אונטערשאצונג, צוליב אונטער-רעפארטינג וואס מיר האבן באשטעטיגט אין עטליכע שולעס.[13]

אונזער אינטערוויו מוסטער איז לערנפראגראמען פאר 171 קלאסן אין 85 שולעס, ווי געוויזן אין טאבעלע 2 און פיגור 2, שפיגלט אפ די פראפארציעס. חסידישע שולעס (45.9%) און ליטווישע שולעס (25.9%) זענען אין דער פירערשאפט; מאדערן ארטאדאקסישע (14.12%) און (4.71%) קהילה שולעס זענען א ביסל איבער-רעפרעזענטירט, ווייל מיר האבן געוואלט זיכער מאכן אז מיר זאמלען דאטן אויף א פאַרשיידנקייט פון שולעס אין יעדער קאטעגאריע, אריינגערעכנט די קלענערע. מיר האבן אויך געזוכט, מיט פארשידענע גראַדן פון הצלחה באטראכטנדיג די נאטור פון די מוסטערונג מעטאד, צו אינטערוויוארן סוביעקטן מיט אינפארמאציע אויף א ברייט קייט פון קלאסן און געשלעכטן. (זעט אפענדיקס A, טאבעלעס 9, 10 און 11, פאר מער פרטים וועגן די געשלעכט און קלאס קייט אין יעדער רעליגיעזער פארבינדונג וואס מיר האבן שטודירט.)

טאַבעלע 1. סומע און פראצענט פון ניו יארק סטעיט שולעס און איינשרייבונגען, לויט אידישער צוגעהער

Jewish Affiliation	Total Schools	Percent Schools	Student Enrollment	Percent Enrollment
Chabad Community	6	1.10%	513	0.28%
Community	17	3.13%	4,394	2.43%
Conservative	2	0.37%	674	0.37%
Hasidic	264	48.53%	111,549	61.66%
Modern Orthodox	46	8.46%	15,094	8.34%
Other	11	2.02%	1,571	0.87%
Reform	1	0.18%	319	0.18%
Sephardic	36	6.62%	8,688	4.80%
Litvish	129	23.71%	33,039	18.26%
Litvish-Hasidic (mixed)	6	1.10%	3,480	1.92%
Special Education	26	4.78%	1,593	0.88%
Total	**544**	**100.00%**	**180,914**	**100.00%**

[12] זעט די "טעותים און לייזונג" סעקציע וועגן די שולעס וואס מיר האבן געפונען זענען אדער פארמאכט אדער נישט-אידיש. זעט אויך נאטיץ 1 אויבן פאר מער פרטים וועגן דער צאל שולעס.

[13] די איינשרייבונג שאצונג איז העכער ווי די טיטש קאאליציע שאצונג פון 177,252 סטודענטן איינגעשריבן אין אידישע שולעס אין 2021, טיילווייז צוליב נאטירליכן וואוקס און טיילווייז ווייל מיר האבן אריינגענומען די קליינע צאל "נישט-געצייכנטע" סטודענטן וועלכע האבן נישט באקומען א ספעציפישע צייכן, וואס טיטש קאאליציע האט נישט געטאן (אהרנסאן און קיוואלא 2023: 8). די סטודענטן זענען געוויסע איינגעשריבן געווארן אין ספעשל-עד שולעס וואס ניצן נישט סטאנדארט צייכן.

פיגור 1. אידישע שולעס, לויט צוגעהער

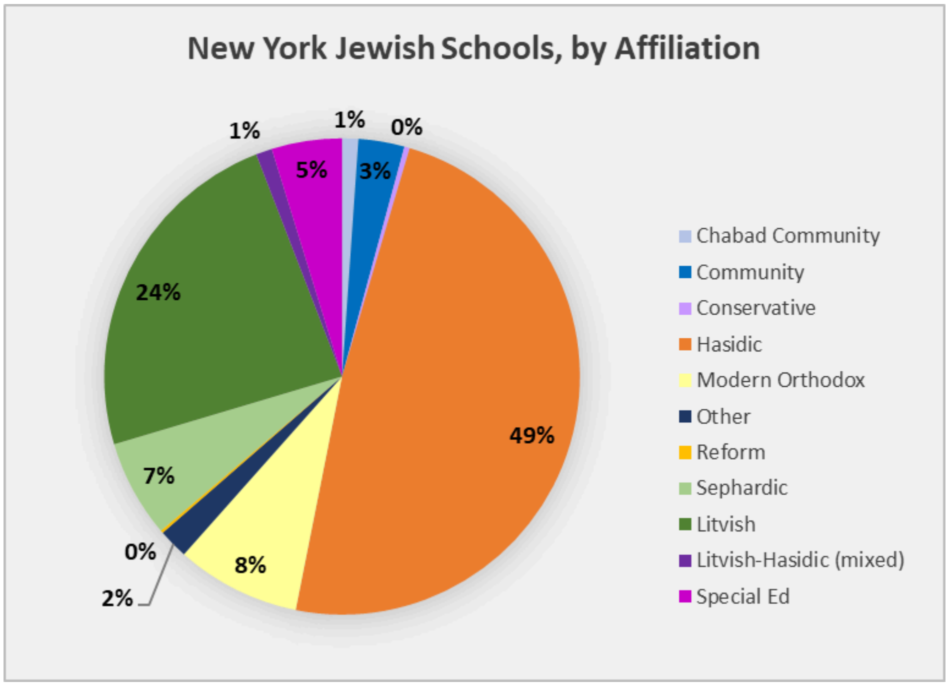

פיגור 2. שולעס אינטערוויואירט, לויט צוגעהער

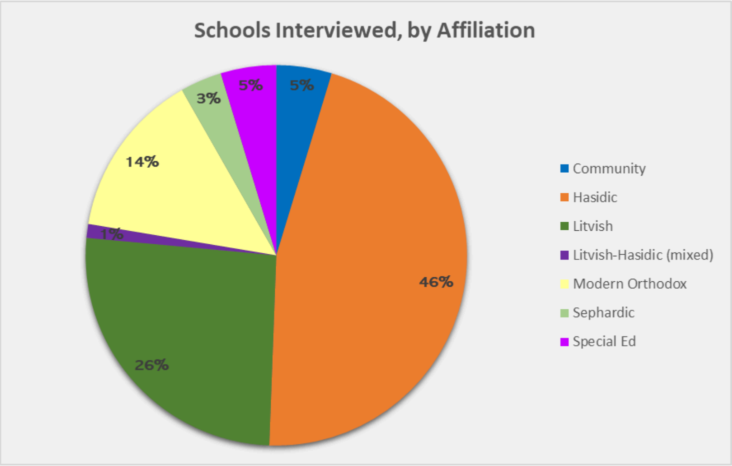

טאַבעלע 2. שולעס אינטערוויואירט, לויט צוגעהער

Jewish Affiliation	Schools Interviewed	Percent
Community	4	4.71%
Hasidic	39	45.88%
Litvish	22	25.88%
Litvish-Hasidic (mixed)	1	1.18%
Modern Orthodox	12	14.12%
Sephardic	3	3.53%
Special Ed	4	4.71%
Total	**85**	**100.00%**

טאַבעלע 3. שולעס אינטערוויואירט, לויט קאונטי

County	Interviewed Schools	Percent
Bronx	1	1.18%
Kings	44	51.76%
Nassau	5	5.88%
New York	3	3.53%
Onondaga	1	1.18%
Orange	7	8.24%
Queens	4	4.71%
Richmond	1	1.18%
Rockland	15	17.65%
Sullivan	3	3.53%
Westchester	1	1.18%
Total	**85**	**100.00%**

ווי געוויזן אין טאבעלע 3, שטימט די געאגראפישע פארשפרייטונג פון אונזער אינטערוויו מוסטער מיט די קאנצענטראציעס פון אידישע שולעס אין ניו יארק (זעט טאבעלע 8 אונטן): 52% פון די שולעס אין דער אינטערוויו מוסטער זענען אין קינגס קאונטי, ענליך צו די 50% פון דער גאַנצער NYSED באפעלקערונג וואס געפינט זיך אין קינגס; 18% פון דער אינטערוויו מוסטער איז אין ראקלענד, פונקט ווי 20% פון דער NYSED דאַטאַסעט וואס געפינט זיך אויך דארט. קינגס, ראקלענד, און ארענדזש קאונטיס זענען אויך געווען די קאונטיס, סיי אין אונזער פארשונג און סיי אין די NYSED דאטן, מיטן העכסטן פראפארציע פון חסידישע שולעס.

ליידער האבן מיר נישט פולשטענדיגע אינפארמאציע וועגן וויפיל סטודענטן ווערן רעפרעזענטירט דורך די אינטערוויוס וועגן לערנפלאן, ווייל NYSED האט נישט געהאט קיין סטודענטן דאטן אויף 29 פון די 171 קלאסן. מיר ווייסן אז די דאטן שטימען מיט די חינוך-ערפארונגען פון לפחות 6,415 סטודענטן, פון וועלכע 2,454 (38%) גייען אין חסידישע שולעס, 1,369 (21%) גייען אין ליטווישע שולעס, און 1,867 (29%) גייען אין מאדערן ארטאדאקסישע שולעס. נאכאמאל, ווייל מיר פעלן אזויפיל סטודענטן באפעלקערונג דאטן, זענען די ציפערן מסתמא באדייטנדע אונטערשאצונגען, ספעציעל פאר די חסידישע און ליטווישע שולעס. די מאדערן ארטאדאקסישע ציפערן זענען אויך העכער, פראפארציאנעל, ווי ערווארטעט פאר אונזער מוסטער, מעגליך ווייל די שולעס זענען מער נוטה צו באריכטן גענוי איינגעשריבענע סטודענטן, צוליב זייער אידעאלאגישע איבערגעגעבנקייט זיך צו פארבינדן מיט די סעקולערע און אידישע וועלטן.

רעזולטאטן וועגן שולע לערנפלענער: פארשיידנקייט און דיווערגענץ

רוב אידישע שולעס, פון קהילה ביז חסידישע מיידל שולעס, באטן אן אַ צווייפאכיגן לערנפלאן פאר אלע אדער רוב קלאסן. די לערנפלענער פון די שולעס שפיגלען אפ די צווייפאכיגע און עפעס קאנקורירנדיגע ערווארטונגען וואס זענען פארבונדן מיטן אויסלערנען אידישע יוגנט און סאציאליזירן זיי אין זייערע אידישע אידענטיטעטן: לערנען ווי און וואס עס מיינט צו זיין א איד; זיך באשעפטיגן מיט אידישער געשיכטע, טעקסטן און געזעץ; באקומען לייענען, שרייבן און רעדן־פעהיגקייטן אין דער העברעישער שפראך; און אנטוויקלען פעהיגקייטן אין קריטישן טראכטן, מאטעמאטיק, סייענס און ענגליש שפראכיגן לייענען און שרייבן.

חסידישע און ליטווישע שולעס

חסידישע אינגל שולעס זענען אן אויסנאם. כאטש זיי שטעלן צו סעקולערע און אידישע לערנפראגראמען אין רוב עלעמענטארע חינוך (בערך קלאסן 2-7, כאָטש עס בייט זיך לויט שולע), שטעלן פילע נישט צו קיין סעקולערע

שטודיעס אין קינדערגארטן אדער הויכשול. לפּחות צוויי חסידישע שולעס - סאַטמאַר בלומינגבורג אין ארענדזש קאונטי און אהלי תורה אין קינגס קאונטי - שטעלן נישט צו קיין סעקולערע שטודיעס פאר סטודענטן פון קיין עלטער.[14] דערצו האבן מיר געפונען אז די הויפּט שפראך פאר רוב חסידישע סטודענטן—אין 56 פון 59 חסידישע קלאסן אין אינגל שולן אין אונזער שטודיע—איז אידיש. דאס מיינט אז סטודענטן מיט שוין באגרעניצטע שפראך פעהיגקייט באקומען מינימאלע ביז נישט קיין שפראך פעהיגקייט חינוך. דער מאנגל אין וועלטליכער חינוך שאפט מעגליכע שטערונגען צו חסידישע סטודענטן'ס סקילס אנטוויקלונג, וואס רעזולטירט אין ווייניגער געלעגנהייטן פאר עקאנאמישע מאביליטעט. ווי געוויזן אין א לעצטיגן באריכט, וואס ניצט א רעפּרעזענטאטיוון מוסטער צו אנאליזירן עקאנאמישע רעזולטאטן אין חסידישע קהילות, האבן חסידישע מענער נידעריגערע מדרגות פון ענגליש שפראך קענטעניש, נידעריגערע דורכשניטליכע הכנסה, און העכערע ראטעס פון אונטער-באשעפטיגונג ווי נישט-חסידישע מענער (יאפּעד 2025).

אזעלכע דאטן זענען סימבאליש פאר א באדייטנדיגע קולטורעלע פּראגע: די געשלעכט-באגרענעצונג פון חינוך. כאטש קהילה און מאדערן ארטאדאקסישע שולעס מישן געווענליך מענער און פרויען סטודענטן (כאָטש מאדערן ארטאדאקסישע שולעס זענען א מאל נאר פאר אינגלעך אדער נאר פאר מיידלעך, און אפילו די געמישטע מאָדערן ארטאדאקסישע שולעס קענען אנבאטן עטליכע סוביעקטן באזונדער), זענען חסידישע און ליטווישע שולעס טיפּיש צעטיילט לויט געשלעכט. די צעטיילטע שולעס שפּיגלען אפּ די קהילות'ס שטארק געשלעכט-באגרענעצטע געזעלשאפטליכע ראלעס. תורה-לערנען ווערט ספּעציעל געזען ווי נאר א מענערישע פליכט, וואס האט א השפּעה אויף די לערנפּלאן וואס די שולעס באטן אן צו אינגלעך און מיידלעך, בהתאמה. מיידלעך, אין קאנטראסט, ווערן ערווארטעט צו לערנען געניג אידישע שטודיעס צו געבן זיי די מעגליכקייט צו זיין באהאוונט אין אידישער פּראקטיק און די באדייטונגען הינטער די פּראקטיקעס, ווי א טייל פון זייער פליכט איבערצוגעבן באדייטנדיגע אידישע ווירדן צו זייערע (צוקונפטיגע) קינדער.

די געשלעכט-באזירטע ערווארטונגען פון חינוך-דערגרייכונגען אין חסידישע און ליטווישע שולעס זענען באזונדערס קלאר אין די עלטערע קלאסן. צווישן עלטערע סטודענטן אין חסידישע און ליטווישע אינגל שולעס, פארגרעסערט זיך באדייטנד די צייט וואס מען פארברענגט אויף אידישע שטודיעס און די צייט וואס מען ווידמעט צו וועלטליכע שטודיעס פארקלענערט זיך גאנץ שטאַרק, ווי מען קען זען אין פיגורן 3-4 פאר וועלטליכע שטודיעס און פיגורן 5-6 פאר אידישע שטודיעס. (צוליב דעם וואס רוב מאדערן ארטאדאקסישע און אלע קהילה שולעס זענען געמישט, וואלט עס זיך נישט געלייגט אויפן שכל צו פארגלייכן חסידישע שולעס צעטיילט לויט געשלעכט צו בלויז מאדערן ארטאדאקסישע שולעס צעטיילט לויט געשלעכט, ווייל די לעצטע זענען רעלאטיוו זעלטן און נישט רעפּרעזענטאטיוו צווישן מאדערן ארטאדאקסישע קהילות. מיר האבן דעריבער אריינגענומען געמישטע שולעס - כאָטש זיי רעפּרעזענטירן בלויז מאדערן ארטאדאקסישע און קהילה שולעס - און שולעס וואָס זענען צעטיילט לויט געשלעכט אין דער אַנאַליז אונטן.)

[14] מיר האבן באקומען דאטן וועגן מוסדות סאטמער בלומינגבורג אלס טייל פון אונזער דאטן זאמלונג פּראיעקט. דער לערנפּלאן אין אהלי תורה אין ברוקלין איז דאקומענטירט אין דעם בריוו פון דעם ניו יארק סיטי קאנצלער צו דער שולע, דאטירט דעם 30סטן יוני 2023, אין וועלכן די שולע איז געמאלדן געווארן אלס א שולע וואס גיבט נישט קיין ממשותדיקע וועלטליכע חינוך און איז באטראכט געווארן אלס נישט-עקוויוואלענט (חכימי 2023; שאפּירא און ראזענטאל 2023; אריגינעלער בריוו אין דער מחבר'ס פּריוואטער זאמלונג).

פיגור 3 און 4. דורכשניטלעכע וועכנטליכע וועלטליכע חינוך, לויט קלאס און געשלעכט

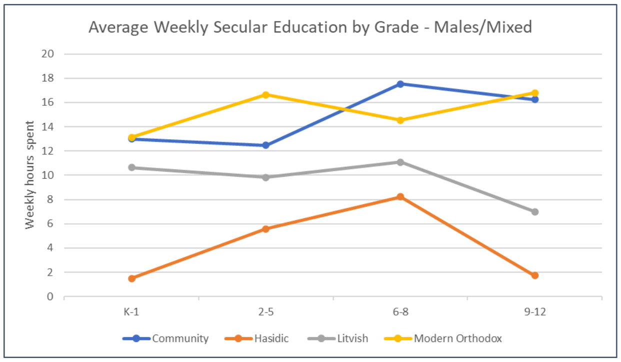

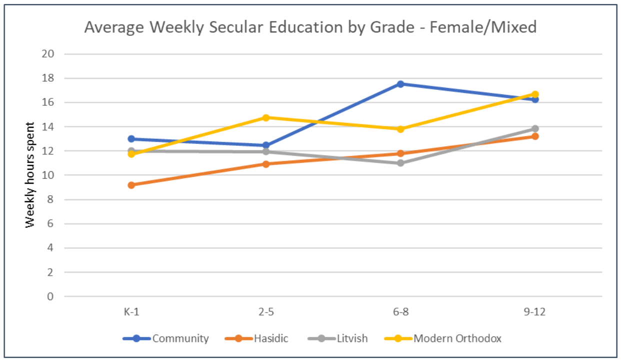

אין קאנטראסט, פארגרעסערן מיידלעך סטודענטן אין חסידישע און ליטווישע שולעס ביסלעכווייז די צייט פארברעכט אויף וועלטליכע שטודיעס אין די עלטערע קלאסן, וואס איז אויסגעהאלטן מיט וואס מיר קענען ערווארטן פון פארגרעסערטע אקאדעמישע ערווארטונגען צווישן סטודענטן אין יעדער חינוך אינסטיטוציע - און וואס מיר זעהן צווישן מאדערן ארטאדאקסישע שולעס וואס זענען צעטיילט לויט געשלעכט,[15] ווי אויך די מער געווענליך געמישטע מאדערן ארטאדאקסישע שולעס. דאס זאל מען קאנטעקסטואליזירן דורך דאטן וואס מיר האבן באזונדער אנאליזירט וועגן דער לענג פון דעם דורכשניטלעכן טאג: די חסידישע שול טעג זענען געווענליך לענגער, מיט ענטשפרעכנד לענגערע פויזע, ווי למשל א שעה אדער לענגער פאר א לאנטש פויזע און פארן תפילות אינדערפרי און פרישטאג. פארקערט, חסידישע מיידל שולעס גיבן בכלל נאר א האלבע שעה פאר לאנטש, אלס טייל פון אן אלגעמיין קורצערן שול טאג –איינער מער אויסגעהאלטן סיי מיט נישט-אידישע און סיי מיט אידישע אינסטיטוציעס.

פיגור 5 און 6. דורכשניטליכע וועכנטליכע אידישע חינוך, לויט קלאס און געשלעכט

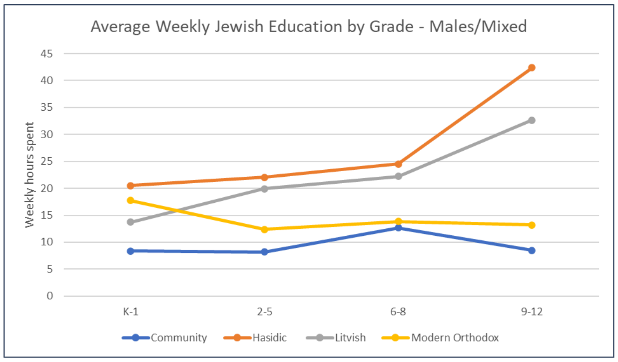

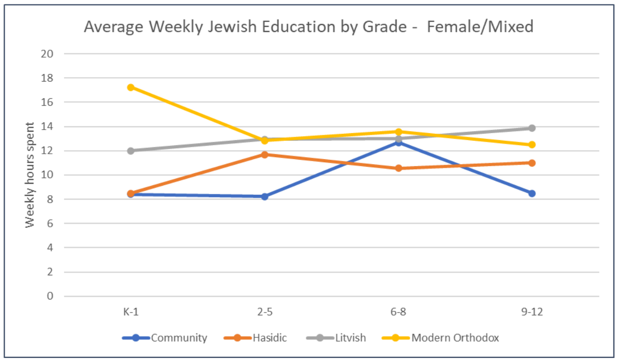

ספעשל-עד שולעס זענען די אויסנאם צו דעם מאנגל אין וועלטליכער חינוך פאר אינגלעך—אריינגערעכנט די וואס דינען חסידישע סטודענטן. די שולעס, פאר וועלכע מיר האבן אינטערוויואירט יחידים פארבונדן מיט אכט קלאסן, באזירט אויף פיר באזונדערע שולעס, ווידמען א דורכשניט פון 16 שעה פער וואך צו וועלטליכע שטודיעס פאר סטודענטן אין קלאסן 9-12. דאס איז נאך העכער ווי די צאל שעה וואס מאדערן ארטאדאקסישע אדער קאמיוניטי שולעס ווידמען צו וועלטליכע שטודיעס פאר סטודענטן פון די זעלבע עלטער.

15 באמערקט אז עס איז דא א קליינע פארקלענערונג אין צייט פארבראכט אויף סעקולערע שטודיעס פאר מאדערן ארטאדאקסישע שולעס צווישן קלאסן 2-5 און קלאסן 6-8; דאס איז מערסטנס צוליב א באזונדער הויכע געמאלדענע צאל שעה פאר סעקולערע חינוך אין גראדע 4 אין ישיבה פון פלעטבוש. ווייל דאס איז א קליינע מוסטער מיט בלויז 2 אינטערוויואירטע קלאסן פאר דער קלאסן 2-5 קאטעגאריע פון מאדערן ארטאדאקסישע שולעס, פארדרייט דאס עפעס די אנאליז.

די דאזיגע ערפינדונג שטיצט ווייטער א טענה אין א פריערדיגער פובליקאציע (פון דעם באריכט-שרייבער): אז דער הייפער-פאקוס אויף רעליגיעזע שטודיעס אין חסידישע שולעס איז נישט בפרט וועגן קולטורעלער איזאלאציע (ליכטענשטיין 2022). אויב יא, וואלטן די מיידלעך אויך אויסגעמיטן וועלטליכע שטודיעס. אנשטאט, דער אינטענסיווער פאקוס אויף אידישע שטודיעס איז א פונקציע פון דער קהילה'ס ציל צו שאפן א (מענליכע) רעליגיעזע פירערשאפט וואס איז דורכגעטונקען אין תורה-לערנען. מיידלעך און חינוך-געשטערטע אינגלעך ווערן נישט געזען ווי צוקונפטיגע קהילה-פירער, און דעריבער באקומען זיי פאראדאקסאל א בעסערע קוואליטעט וועלטליכע חינוך, אנשטאט אימערסיווע רעליגיעזע שטודיעס. אין דער חסידישער וועלט, צוליב דעם וואס וועלטליכע חינוך ווערט געזען ווי ווייניגער ווערטפול, איז עס ערלויבט נאר פאר סטודענטן וואס ווערן געזען ווי ווייניגער פעהיג - נישט פאר יונגע מענטשן וואס ווערן געזען ווי צוקונפטיגע גייסטיגע פירער פון זייער געזעלשאפט.

צום סוף, מיינען די פארשידענע חינוך-ערוואַרטונגען אז חסידישע פרויען זענען מער פעהיג זיך צו באשעפטיגן מיט אויפגאבן פון אנהייבער-אַרבעט ביזן פארבינדן זיך מיט וועלטליכע אקטיארן ווי דאקטוירים אדער רעגירונגס-אגענטורן – קאפאסיטעטן וואס, דיספראפארציאנעל, פעלן אויס ביי זייערע מענער-קאלעגן. אבער עקזיסטירנדיגע פארשונג ווייזט אז חסידישע פרויען ווערן באשעפטיגט מיט קלענערע ראטעס ווי נישט-חסידישע פרויען, וואס מיינט אז זייערע משפחות נוצן נישט שטענדיג אויס דעם פולן פינאנציעלן פאטענציאל פון זייערע קאפאסיטעטן און חינוך (YAFFED 2025).

די קאנסעקווענצן פון דעם מאנגל אין וועלטליכער חינוך אדער צוגרייטונג אין ענגלישער שפראך זענען באדייטנד פאר חסידישע מענער און חסידישע משפחות, ווי באוויזן סיי דורך דעם YAFFED (2025) באריכט און סיי דורך די אינטערוויוס וואס מיר האבן דורכגעפירט. למשל, דער דורכשניטליכער הכנסה פון חסידישע מענער איז 30% נידעריגער ווי פארגלייכבארע נישט-חסידישע מענער, און כמעט 40% פון חסידישע משפחות באקומען פוד-סטעמפס, קעגן 15% פון נישט-חסידישע משפחות (YAFFED 2025: 6, 22), א רעזולטאט פון פאקטארן ווי אונטערבאשעפטיגונג, מאנגל אין סקילס פאר מער באצאלטע ארבעט, און גרויסע משפחות. ווי איין אינטערוויואירטער פאר דעם פראיעקט, א טאטע פון עטליכע קינדער, האט באריכטעט: נאכדעם וואס חסידישע מענער גראדואירן ישיבה און האבן חתונה, "יעדער לויפט פאר סאציאלע סערוויסעס — פוד-סטעמפס, סעקשין 8. וואס די מדינה גיבט. נאכדעם וואס זיי האבן חתונה, קענען זיי טוען כולל [ערוואקסענע פול-צייט תורה לערנען] — אסאך פון זיי טוען דאס ווייל זיי האבן נישט קיין סקילס פאר דזשאבס. ישיבות באהויפטן אז זיי ערציען אלע די מענטשן צו זיין רבנים. וואס גייט די פאראייניגטע שטאטן טון מיט א מיליאן רבנים?" דער באטייליגטער, וואס ארבעט אלס א טעקסי דרייווער און וועמענס מוטערשפראך איז אידיש, האט אנגעמערקט, "איך בין נישט גענוג געבילדעט צו אפילו ארבעטן אין וואלמארט." ווייל ער פארדינט נישט גענוג געלט אויסצוהאלטן זיין משפחה, ערגאנצט ער זיין ארבעט אלס א טעקסי דרייווער מיט רעגירונגס הילף, און "לויפט צו יעדער חלוקה (פרייע הילף פארטיילונג) — וואו אימער זיי געבן זאכן בחינם, וועל איך עס באקומען!"

מאדערן ארטאדאקסישע און קהילה שולעס

די לערנפראגראמען פון מאדערן ארטאדאקסישע און קהילה שולעס זענען זייער אנדערש פון די פון חסידישע שולעס, וואס שפיגלט אפּ די אונטערשיידן אין קולטור און סאציא-עקאנאמישע אספיראציעס. מאדערן ארטאדאקסישע שולעס, למשל, האבן געוויזן העכערע צאלן שעהען געווידמעט צו וועלטליכע שטודיעס ווי אפילו קהילה שולעס אין עטליכע קלאסן, וואס ווייזט אויף א שטארקן פאקוס אויף וועלטליכער חינוך, אפילו ווען זיי זענען אויך געווידמעט צו אידישע שטודיעס. אין א געוויסן מאס קען דאס זיין ווייל פילע פון די שולעס דינען משפחות וואס ערווארטן אז זייערע קינדער זאלן דערגרייכן הויכע מדרגות פון פראפעסיאנעלן הצלחה. אזעלכע שולעס פונקציאנירן ענליך צו אנדערע פריוואטע, קאנקורענטפעהיגע הויכשולעס; זייערע סטודענטן זוכן אַ ענליכן לעוועל פון וועלטליכער חינוך, אין דער האפענונג צו באקומען צוטריט צו קאנקורענטפעהיגע קאלעדזשעס און דעם סאציאלן און עקאנאמישן הצלחה וואס זיי גלויבן אז אזא חינוך וועט ברענגען.

אין דער זעלבער צייט, פארברענגען מאדערן ארטאדאקסישע שולעס קאנסיסטאנט מער צייט ווי קהילה שולעס אויף אלע אידישע שטודיעס, איבער אלע קלאסן. אין פאקט, אינערהאלב די צוויי גאנץ אנדערע מאדערן ארטאדאקסישע שולעס וואס מיר האבן אויסגעפארשט, פארברענגען ערשטע קלאס תלמידים א דורכשניט פון 17.75 שעה אויף אידישע שטודיעס יעדע וואך - 4.6 שעה מער ווי זיי פארברענגען אויף וועלטליכע שטודיעס. די צוויי

שולעס קענען זיין אויסנאמען צוליב דעם קליינעם מוסטער גרייס, אדער זיי קענען אפשפיגלען א ברייטערע טענדענץ פון מאדערן ארטאדאקסישע שולעס וואס שטעלן צו א שטארקערע יסוד אין אידישע שטודיעס אין יונגערע קלאסן.

ווי סטודענטן פארברענגען זייערע טעג

חסידישע אינגל הויכשולעס האבן דעם לענגסטן טאג, מיט א דורכשניט פון בערך 10 שעה, סיי אויף אידישער און סיי אויף וועלטליכער חינוך, ווי אויך אויף תפילה-צייט. ליטווישע אינגל הויכשולעס פאלגן נאך, מיט א דורכשניטלעכן טאג פון בערך 9 שעה (די צייט נעמט נישט אריין קיין איבעררייסן, וואס מאכן דעם טאג נאך לענגער). מאדערן ארטאדאקסישע שולעס זענען אנדערש לויט קלאס, אבער זייערע הויכשולעס דויערן צווישן 6.5 און 7.25 שעה פער טאג. נישט קיין איבערראשונג וואס יונגערע קלאסן אין אלע שולע טיפן האבן געוועהנליך קורצערע טעג.

ווי פארברענגט מען דער טאג אין שולעס אריבער דעם רעליגיעזן ספעקטרום? ווארייאציע אין ווי שולעס באלאנסירן סעקולערע און אידישע חינוך ווערט באזונדערס קלאר ארויסגעבראכט ווען מיר פארגלייכן די מינימום, דורכשניטליכע און מאקסימום צאל שעה וואס סטודענטן פארברענגען לערנען אידישע און סעקולערע פאכן. ספעציפיש האבן מיר געזוכט צו ווייזן די נידעריגסטע, העכסטע און דורכשניטליכע צאל שעה וואס שולעס פארברענגען אויף סעקולערע און אידישע שטודיעס, פאר יעדער רעליגיעזער גרופע און יעדער קלאס. איבער אלע קלאסן האבן חסידישע אינגל שולעס א מינימום פון נול שעה סעקולערע לימודים, עפעס וואס פאסירט נישט אין קיין אנדער טיפ אידישער שולע. מיר האבן ספעציפיש געפונען אז 19 הויכשול קלאסן (באזירט אויף 12 חסידישע אינגל הויכשולעס, פון די 15 חסידישע אינגל הויכשולעס וואס מיר האבן אויסגעפארשט), ווי אויך דריי K-1 (פון 8 גאנץ חסידישע K-1 אינגל קלאסן), באטן אן נול שעה סעקולערע שטודיעס. די דורכשניטליכע צאל שעה אנגעבאטן פאר די יונגסטע און עלטסטע קלאסן איז אויך געווען נול; זעט פיגור 7 פאר א וויזועלע רעפרעזענטאציע פון די מינימום, דורכשניטליכע און מאקסימום שעה וואס געפינט זיך אין חסידישע אינגל שולעס, לויט קלאס.

סך־הכל, 24 קלאסן אין 19 שולעס וואס באדינען חסידישע אינגלעך פון K-12 שלאגן נישט פאר קיין וועלטליכע שטודיעס בכלל. פון די, נאר איין שולע רעגיסטרירט סטודענטן וואס רעדן הויפטזעכליך ענגליש. אין די אנדערע 18 שולעס איז אידיש די הויפט גערעדטע שפּראַך. דעריבער זענען די סטודענטן, קולטורעל און לינגוויסטיש, פרעמדע אין זייער היימלאנד, און לערנען זיך ווייניג גרונטליכע פעהיקייטן צו פונקציאנירן אין אים.

פיגור 7. מינימום, דורכשניט, מאקסימום שעה פון וועלטליכער חינוך אין חסידישע אלל-מענער שולעס

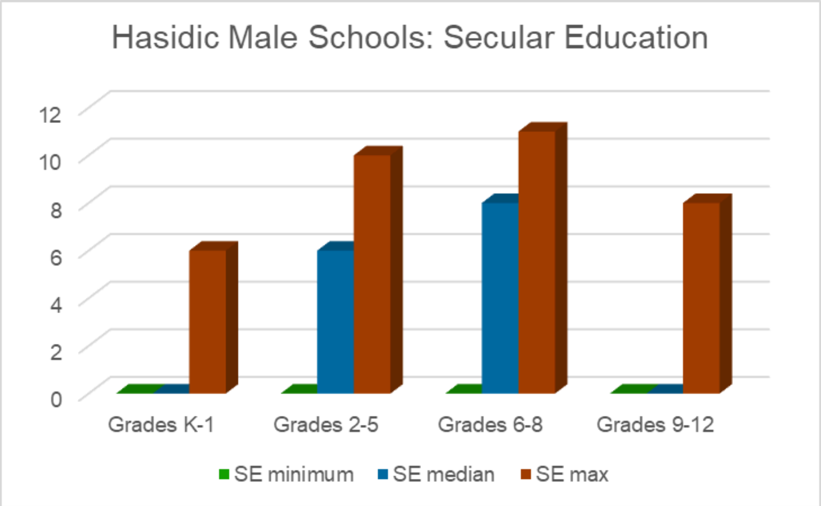

מיר זעהן אן עטוואס אנדערע מוסטער צווישן אלע ליטווישע אינגל הויכשולעס; פון די דריי אין דער שטודיע-מוסטער, האט איין אינטערוויואירטער נישט געמאלדן קיין וועלטליכע שטודיעס, ווי אויך דער אינטערוויואירטער פאר דער איין ליטוויש-חסידישער שולע אין אונזער מוסטער. די רעזולטאטן זענען אין שטארקן

קאנטראסט צו אלע אנדערע טיפן שולעס, צו פרויען-חסידישע אדער מאדערן ארטאדאקסישע געמישטע שולעס, קיינער פון וועלכע האט נישט געמאלדן נול שעה פון וועלטליכער חינוך. טאבעלע 4 ווייזט איין טייל פון דעם גרעסערן דאטן-אנאליז: די מינימום שעה פארבראכט אויף וועלטליכער חינוך אין קלאסן 9-12, לויט רעליגיעזער צוגעהער און געשלעכט, אין קלאסן פאר וועלכע מיר האבן באקומען דאטן; "צאל" באציט זיך צו דער צאל קלאסן וואס שטעלן צו די מינימום צאל שעה. די רעזולטאטן העלפן צו קאנקלוסיוו דעמאנסטרירן אז פאר K-1 און הויכשול קלאסן, שטעלן צו רוב חסידישע שולעס אין אונזער מוסטער ווייניג אדער בכלל נישט קיין וועלטליכע חינוך.

באמערקט אבער, אז פינף קלאסן (באזירט אויף דריי אייגענארטיגע חסידישע אינגל שולעס) באטן יא אן 6-8 שעה א וואך פון וועלטליכע שטודיעס, וואס ווייזט אויף א געוויסע מאס פון פארשיידנקייט, אפילו אין אינסולארע קהילות, וואס קען זיין נישט אונטערשיידלעך פאר פרעמדע. וויכטיג איז אז די דאזיגע דערפינס ווייזט אן אז עס איז נישט איינגעבוירן אין חסידישער סאציאליזאציע אפצוזאגן זיך פון יעדע וועלטליכע חינוך.

טאַבעלע *4. מינימום וועלטליכע חינוך שעה (וועכנטלעך) אין קלאסן 9-12, לויט צוגעהער, געשלעכט*

Grade 9-12	SE minimum	Total grades
Hasidic Female	12.5	4
Litvish Female	11.75	1
Community Mixed	16.25	1
Modern Orthodox Mixed	15.5	2
Hasidic Male	0	17
Litvish Male	0	1

געלערנטע טעמעס

די לערנשטאפלען וואס ווערן געלערנט זענען אנדערש לויט רעליגיעזער צוגעהער און לויט שולע, געוויסע אויף איבעראשנדיגע וועגן. חסידישע און ליטווישע מיידל שולעס, ווי אויך געמישטע מאדערן ארטאדאקסישע שולעס, לערנען ענגלישע שפראך (לייענען און שרייבן), מאטעמאטיק, סייענס, און סאציאלע שטודיעס (וואס שליסט איין היסטאריע, געאגראפיע, בירגערשאפט, און פאליטיק) אין יעדער שולע אין יעדן קלאס, פון קלאסן 2-12. ליטווישע און חסידישע שולעס וואס לערנען אינגלעך זענען אנדערש לויט קלאס.[16] חסידישע אינגל שולעס לערנען אלע מאטעמאטיק פאר קלאסן 6-8, אבער נאר 82% לערנען עס אין קלאסן 2-5, און נאר 23% טוען דאס אין קלאסן 9-12. ליטווישע אינגל שולעס לערנען אלע מאטעמאטיק פאר קלאסן 2-8, אבער פאר קלאסן 9-12, האט איינער פון די דריי קלאסן וואס מיר האבן אינטערוויואירט עס נישט געלערנט, און אזוי פאלט די ציפער צו 89%.

אינטערעסאנט אז אין חסידישע אינגל שולעס ווערט סייענס ווייניגער געלערנט ווי סאציאלע שטודיעס, אפשר ווייל די לעצטע קענען זיך מער קאנצענטרירן אויף אידישער געשיכטע אדער ענינים וואס זענען נוגע צו אידישע קהילות. ווי געזען אין פיגורן 8-10, צווישן חסידישע מענער סטודענטן אין קלאסן 2-5 אין די שולעס, לערנען 44% סייענס; אין קלאסן 6-8, לערנען 50% סייענס; און אין הויכשול, לערנען נאר 13% סייענס. אין קאנטראסט, העלפט פון די קלאסן אין קלאסן 2-5 לערנען סאציאלע שטודיעס, בשעת 93% אין קלאסן 6-8 טוען דאס, ווי אויך 26% פון הויכשול סטודענטן. אבער קיינער פון די אינטערוויואירטע פון ליטווישע אינגל קלאסן 2-5 - א סך הכל פון 4 קלאסן באזירט אין 3 ליטווישע אינגל שולעס - האט נישט געמאלדן סאציאלע שטודיעס אלס א רעגולער געלערנטע טעמע. (באמערקט אז אויב עס איז נישטא קיין קאלום, מיינט דאס געווענליך אז נול פראצענט פון די קלאסן אין יענער קאטעגאריע לערנען דעם פאך; אבער, קלאסן 2-5 און 9-12 אין מאדערן ארטאדאקסישע אינגל-שולעס ערשיינען ווי נול נאר ווייל מיר האבן נישט קיין שולעס אין יענעם קלאס, נישט ווייל זיי לערנען עס נישט.)

דער מאנגל אין אויפמערקזאמקייט צו סייענס שטעלט חסידישע שולעס אין קאנפליקט מיט די לעצטע אנשטרענגונגען אויף די נאציאנאלע, שטאַטלעכע און לאקאלע מדרגות צו באטאנען STEM חינוך. עס באשטעטיגט

---

[16] באמערקט אז מיר האבן ארויסגענומען קלאסן K-1 פון דער אנאליז ווייל רוב חסידישע שולעס לערנען נישט סעקולערע שטודיעס ביז קלאס 2, און פיל אנדערע שולעס לערנען נישט א סטאנדארט סכום פון סוביעקטן אין פאר-ערשטער קלאַס פראגראמען.

איך אז די שולעס געבן ווייניג ווערד אויף צוגרייטן סטודענטן צו באטייליגן זיך אין אן אלץ מער טעכנאלאגיש-געטריבענער פינאנציעלער וועלט, און בעפארצוגן אנשטאט צוצוגרייטן אינגל סטודענטן פאר א צוקונפט פון רוחניותדיגער קהילה, רעליגיעזער פראקטיק און אן עקאנאמיע צענטרירט אין אן עטנישער ענקלאווע.

פיגור 8. שולעס וואס לערנען סייענס, לויט קלאס, געשלעכט, און רעליגיעזער צוגעהער

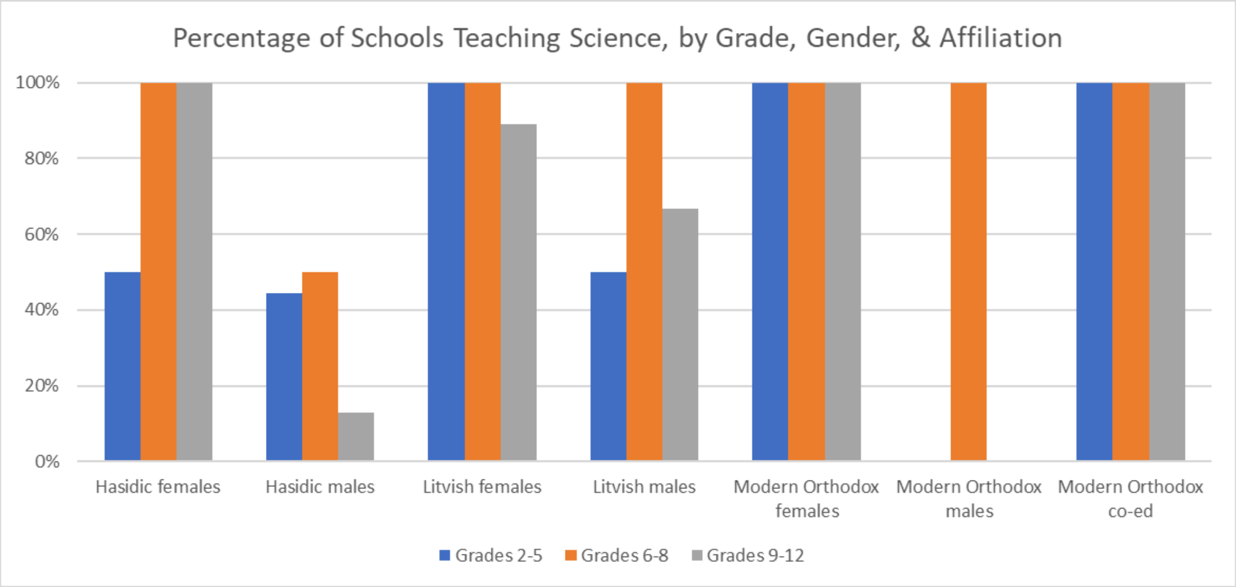

פיגור 9. שולעס וואס לערנען סאציאלע שטודיעס, לויט קלאס, געשלעכט, און רעליגיעזער צוגעהער

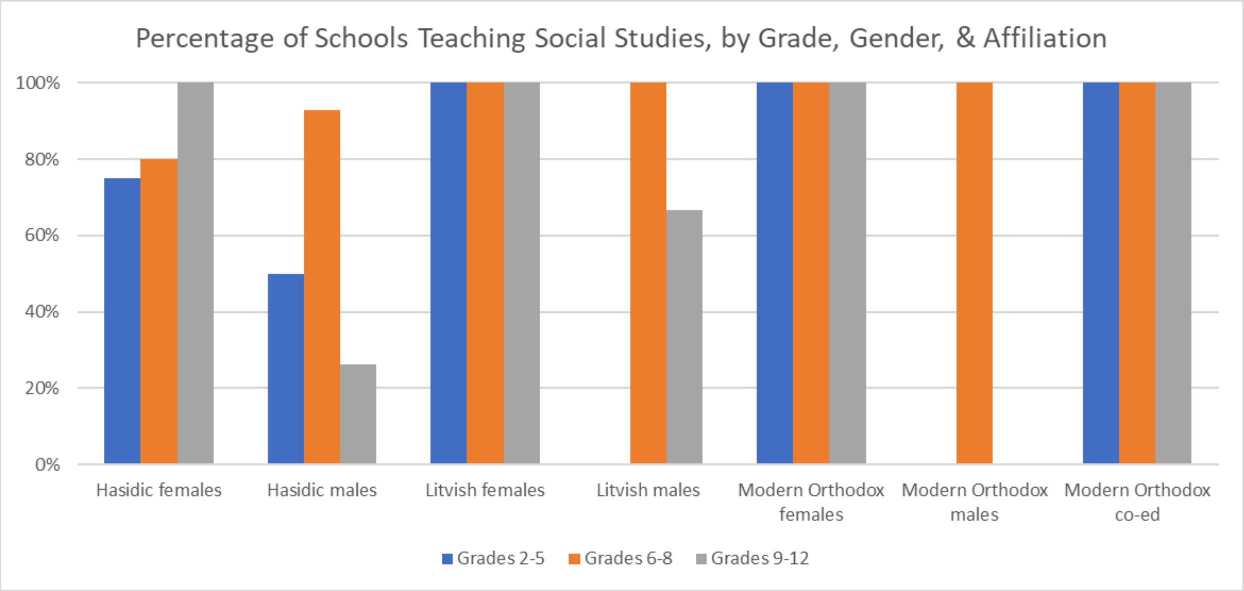

באַמערקט אַז עס זענען נישטא קיין אינטערוויוען פון קלאסן 2-5 אדער 9-12 פאר מאדערן ארטאדאקסישע אינגל שולעס.

מיר האבן אויך געזאמלט דאטן וועגן צו שולעס לערנען סוביעקטן אין אדישאן צו סייענס, מאטעמאטיק, געזעלשאפטליכע שטודיעס און ענגליש שפראך, וואס מיר האבן באַצייכנט ווי "SE+". דאס קען אריינעמען קלאסן אין פרעמדע שפראכן, מוזיק אדער טעכנאלאגיע. כאטש אַ קליינע צאל חסידישע הויכשולעס לערנען טאקע אזעלכע סוביעקטן, האבן די אינטערוויואירטע נישט באשריבן קיין חינוך אין אזעלכע ווייטערדיקע וועלטליכע סוביעקטן אין קלאסן 2-5 אדער קלאסן 9-12. ווי פיגור 10 ווייזט, האבן חסידישע מיידל שולעס ביסלעכווייז געוואקסן דעם פראצענט וואס אפערט אזעלכע סוביעקטן ווי די סטודענטן זענען עלטער געווארן, בשעת מאדערן-ארטאדאקסישע שולעס האבן אלע אפערט SE+.

פיגור 10. צוגעלייגטע סעקולערע סוביעקטן געלערנט, לויט קלאס, געשלעכט און רעליגיעזער צוגעהער

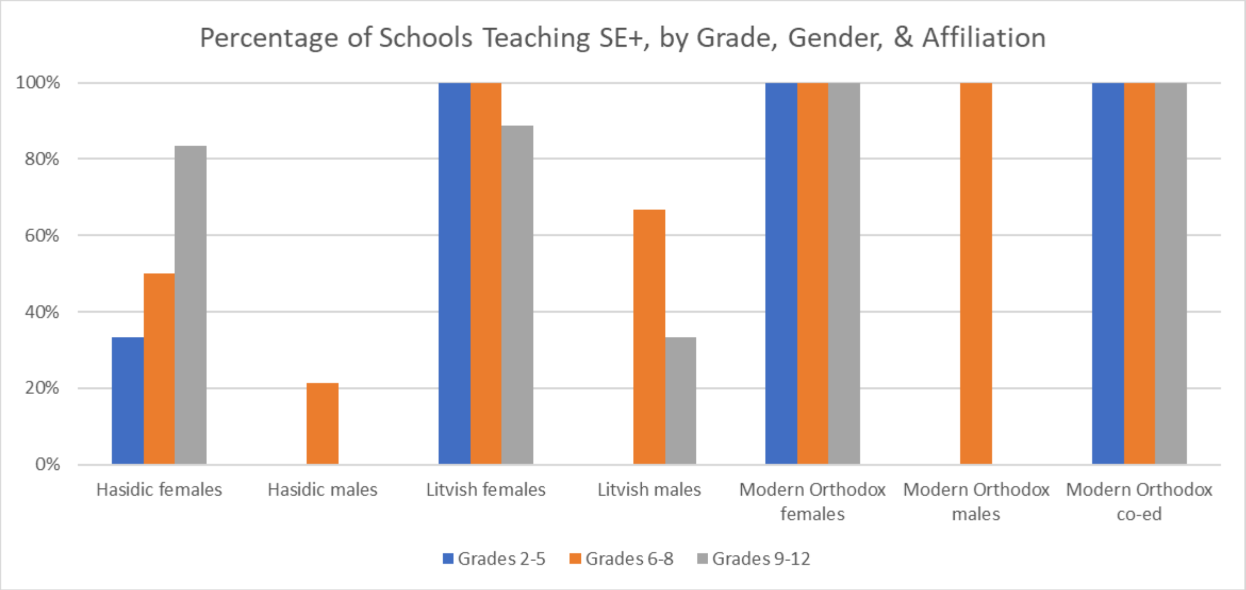

רעזולטאטן וועגן רעליגיעזער פארבינדונג

מיר שטעלן אין קאנטעקסט די אינטערוויו רעזולטאטן, וועלכע רעפרעזענטירן א טייל פון דער ברייטערער שול באפעלקערונג, מיט אונזער צווייטן דאטן זאמלונג פראיעקט: וועריפיצירן און קראָס-רעפערענסירן די רעליגיעזע צוגעהער פון אלע 544 באשטעטיגטע אידישע שולעס אין ניו יארק.[17] טאן דאס גיבט א ברייטערע בילד פון דער אידישער חינוך-לאנדשאפט אין ניו יארק. צוזאמען מיט די קוריקולארע דאטן וואס זענען באשריבן אויבן, דערציילן אונז די דאטן מער וועגן די רעליגיעזע, געאגראפישע און סאציאלע קהילות וואו די סטודענטן וואוינען, און די באזונדערע שוועריקייטן וואס זיי קענען טרעפן.

דריי אינאוואטיווע רעזולטאטן שטייען ארויס פון אונזער אנאליז פון רעליגיעזע פארבינדונגען:

ערשטנס, אנדערש ווי אלע עקזיסטירנדע אנקעטעס פון אידישער חינוך, האבן מיר אידענטיפיצירט 36 ספרדישע שולעס וואס באדינען 8,688 סטודענטן, אן אייגנארטיגע און באדייטנדע אונטער-באפעלקערונג פון ניו

[17] באמערקט אז מיר האבן באשטעטיגט אז 10 פון די 554 אידישע שולעס אין די NYSED 2022-2023 דאטן האבן זיך פארמאכט אדער זענען נישט אידיש. דערצו, די NYSED 2024-2025 דאטאסעט נעמט אריין נאך ארום 40 אידישע שולעס וואס זענען נישט אריינגערעכנט אין דער שטודיע, און שליסט אויס ארום 30 וואס זענען יא אריינגערעכנט. פאר די לעצטע אידישע רעגיסטראציע דאטן, זעט Teach Coalition'ס אפדעיט: https://teachcoalition.org/research/update-on-nys-jewish-school-enrollment-2024-25/, געלייענט 7/15/2025.

יארקער אידישע שולעס.[18] די שולעס רעפּרעזענטירן אַ לעבעדיגע סירישע קהילה באזירט בפרט אין ברוקלין, אבער דינען אויך שטארקע בוכארישע און אנדערע ספרדישע קהילות אין ברוקלין און קווינס. אונזער דאטאסעט כאפּט נישט די ספּעציפישע אונטערגרופּעס פון ספרדישע אידן, אבער דאס קען זיין אן אויסגעצייכנטער שריט פאר אַ פארשונג פּראיעקט וואס בויט אויף דעם.

צווייטנס, מיר אידענטיפיצירן 17 שולעס וואס באדינען אידישע קינדער וואס זענען נישט רעגיסטרירט מיטן שטאט אין די 2022-2023, 2023-2024, אדער די NYSED 2024-2025 ליסטעס פון רעגיסטרירטע נישט-פּובליק שולעס. דאס זענען בפרט חסידישע און ליטווישע אינגל שולעס; זעט אַפּענדיקס B פאר א פולשטענדיגע רשימה. מיר האבן זיי אנטדעקט אומגעוואונטשענערהייט, ווי טייל פון אונזער ברייטערער אינטערוויו פארשונג, וואס מיינט אז עס קען זיין מער נישט-רעגיסטרירטע שולעס. די שולעס קענען זיין אן אינטערעסאנטע זאך פאר ניו יארק סטעיט חינוך אדמיניסטראטארן וואס זוכן זיכער צו מאכן אז אלע קינדער אין שטאַט באקומען אן אדעקוואטע חינוך, ווי באפאדערט דורך געזעץ.

צום סוף, שטעלן מיר פעסט אז חסידישע שולעס דאמינירן דעם אידישן חינוך לאנדשאפט. מיר גייען אויך ווייטער ווי פריערדיגע אנקעטעס צו אינדענטיפיצירן די ספּעציפישע סעקטע פון חסידישע שולעס פאר 232 פון די 264 חסידישע שולעס וואס זענען אינדענטיפיצירט געווארן אין דעם דאטן-זאמלונג. מיר קענען דאן ארײַנלייגן די געפינסן אין די אינטערוויו דאטן, דורך וויזן ווי די לערנפּלענער אין ספּעציפישע חסידישע שולעס קענען זיין אן אנווייזונג פון ווי אנדערע שולעס פון יענער סעקטע לערנען אידישע אדער פארמיידן וועלטליכע לערנפאכן. צוזאמען גענומען, ווייזט דאס מאטעריאל די חינוך און קולטורעלע פארשיידנקייט צווישן חסידישע שולעס.

חסידישע און ליטווישע שולעס

חסידישע שולעס זענען 49% פון אידישע שולעס אין דער NYSED 2022-2023 דאטאסעט (זעט פיגור 1, אויבן). צווישן חסידישע שולעס, דאמינירט די סאטמאר סעקטע די סטודענטן באַפעלקערונג, מיט 57 סאטמאר שולעס וואס רעגיסטרירן 44,358 סטודענטן. כאָטש חב"ד (ליובאוויטש) איז באקאנט און איינפלוסרייך, ציילט עס ווייניגער סטודענטן אין פארבונדענע שולעס ווי עטליכע אנדערע גרופּעס, אריינגערעכנט סקווער, באבאוו און וויזשניץ. (באַמערקענסווערט, די דאטן זענען ספּעציפיש צו ניו יארק; די פּראפּארציע פון חב"ד צו אנדערע סעקטעס איז מסתמא גרעסער אין אנדערע שטאטן, וואו, צוליב זייער קירוב מיסיע, איז חב"ד אפט די איינציגע חסידישע סעקטע וואס איז פאראן אין קלענערע אידישע קהילות.)

[18] ספרדישע שולעס זענען מסתמא צוזאַמענגעפלאסן געווארן אין מאדערן ארטאדאקסישע אדער ישיבה וועלט קאטעגאריעס אין דער AVI CHAI שטודיע.

טאַבעלע 5. צאל חסידישע שולעס און חסידישע סטודענטן

Hasidic Sect	Total Schools	Enrollment Sum	Percent Enrollment
Aleksander	3	618	1%
Belz	6	3,758	3%
Bobov	16	8,164	7%
Boyan	1	209	0%
Breslov	3	348	0%
Chabad – Lubavitch	23	6,432	6%
Ger (Gur)	5	1,395	1%
Kasho	2	325	0%
Krasna	2	629	1%
Lelov	1	71	0%
Mixed Hasidic	19	3,474	3%
Munkacz (Munkatch)	3	630	1%
Nitra	9	1,676	2%
Pupa	9	3,796	3%
Rachmastrivka	5	1,931	2%
Sanz (Sanz-Klausenberg)	13	3,785	3%
Satmar	57	44,358	40%
Shopron	1	584	1%
Skver (New Square)	20	8,981	8%
Spinka	3	740	1%
Stolin (Karlin-Stolin)	3	1,169	1%
Tzelem	1	547	0%
Unknown	32	6,172	6%
Vien	8	2,606	2%
Vizhnitz	19	9,151	8%
Total	**264**	**111,549**	**100%**

מיר האבן אידענטיפיצירט זעקס שולעס ווי געמישט ליטוויש-חסידיש. די שולעס זענען אין עסענץ די אולטרא-ארטאדאקסישע ווערסיע פון א קהילה-שול, ווייל זיי באדינען קינדער פון פארשידענע הינטערגרונטן, מיט ביידע ליטווישע און חסידישע קולטורעלע איינפלוסן. זיי שפיגלען אפ א וואקסנדיגע צאל מענטשן אין דער אולטרא-ארטאדאקסישער געזעלשאפט וואס זען זיך ווי "קולטורעל" חסידיש, אדער וואס זיי קענען רופן "נייטראל" חסידיש אדער "היימיש" חסידיש, אבער אן געטריישאפט צו קיין ספעציפישער סעקטע.

שולעס לויט געשלעכט

עס זענען דא באדייטנד מער אינגל שולעס ווי מיידל שולעס צווישן ניו יארק אידישע חינוך-אינסטיטוציעס (זעט טאבעלע 6). די אומגלייכקייט איז מסתמא צוליב דער דאמינאנץ פון אינגל שולעס צווישן חסידישע און ליטווישע שולעס, ווי מען קען זען אין טאבעלע 7. די גרעסערע צאל אינגל שולעס קען זיין צוליב דער קולטורעלער נארמע פון שאפן קלענערע שולעס צו באדינען די תורה-לערנען באדערפענישן פון ספעציפישע, קליינע גרופעס פון חסידישע און ליטווישע יוגנט.

טאַבעלע 6. אידישע שולעס אין ניו יארק סטעיט, לויט געשלעכט

School Gender	Total Schools
Female	168
Male	272
Mixed/Coed	100
Other	4
Total	**544**

טאַבעלע 7. שולעס לויט אידישער קאטעגאריע און געשלעכט

Jewish Affiliation	Female	Male	Coed	Other	Total
Chabad Community			5	1	6
Community			17		17
Conservative			2		2
Hasidic	94	163	4	3	264
Litvish	44	81	3		128
Litvish-Hasidic (mixed)	4	2			6
Modern Orthodox	6	5	35		46
Other	2	2	6		10
Other Orthodox	2				2
Reform			1		1
Sephardic	13	15	8		36
Special Ed	3	4	19		26
Total	**168**	**272**	**100**	**4**	**544**

געאגראפישע דאטן

באַזירט אויף עפנטליך צוטריטליכע דאטן,[19] האבן מיר אויסגערעכנט דעם פראצענט פון אלע (פובליק און נישט-פובליק שולע) סטודענטן אין יעדן קאונטי וואס זענען אידן. מיר האבן געפונען אז אידישע סטודענטן מאַכן אויס באדייטנדיגע פראצענטן פון אלע סטודענטן אין דריי קאונטיס, ווי געוויזן אין טאבעלע 8: 45% אין ראקלענד, 25% אין קינגס, 22% אין ארענדזש, ווי אויך כמעט 10% אין סאליווען, וואו עס זענען אנצייגונגען פון א לעצטיגן וואוקס אין דער אידישער באפעלקערונג. אין באצוג צו שולעס, האבן מיר געפונען באדייטנדיגע גרופעס אין קינגס און ראקלענד קאונטיס, וואס איז וואו אולטרא-ארטאדאקסישע שולעס זענען מערסט קאנצענטרירט. א מער דעטאלירטע צעטיילונג געפינט זיך אין טאבעלעס 12-13, אפענדיקס A, וואס ווייזט די גאנצע אידישע שולעס פער קאונטי, ווי אויך די שולעס לויט רעליגיעזער קאטעגאריע אין יענעם קאונטי. קינגס קאונטי, ווידער, באווייזט זיך קלאר ווי דער היים צו 61% פון חסידישע שולעס (און 51% פון אונזערע חסידישע אינטערוויוען זענען פון קינגס קאונטי), און 75% פון ספרדישע שולעס. (באמערקט אז עס זענען נישטא קיין באקאנטע אידישע שולעס אין סאפאלק קאונטי, און עס איז דעריבער נישט אריינגערעכנט געווארן אין דער טאבעלע.)

[19] נישט-פובליק שולע דאטן איז פאראַן ביי https://www.p12.nysed.gov/irs/statistics/nonpublic/, און פובליק שולע דאטן איז פאראַן ביי https://www.p12.nysed.gov/irs/statistics/enroll-n-staff/ArchiveEnrollmentData.html, עקסעסט 7/17/2025. באַמערקט אז עטליכע שולעס, ווי נישט-רעגיסטרירטע אָדער טשאַרטער שולעס, קענען זיין אויסגעשלאָסן פון די ליסטעס.

טאַבעלע 8. צאָל און פּראָצענט פון אידישע שול־סטודענטן לויט קאָונטי

County	Total Students	Total Jewish	Percent Jewish
ALBANY	40,915	152	0.37%
BRONX	185,287	1,961	1.06%
BROOME	25,882	21	0.08%
ERIE	124,753	75	0.06%
KINGS	376,993	93,802	24.88%
MONROE	103,954	232	0.22%
NASSAU	225,297	8,968	3.98%
NEW YORK	198,649	4,380	2.20%
ONONDAGA	68,687	49	0.07%
ORANGE	78,444	17,550	22.37%
QUEENS	301,459	13,280	4.41%
RICHMOND	72,781	814	1.12%
ROCKLAND	80,534	36,422	45.23%
SULLIVAN	10,622	1,012	9.53%
WESTCHESTER	161,575	2,196	1.36%

די געאגראפישע רעזולטאטן האבן אימפליקאציעס פאר רעסורסן פארטיילונג און פאליטישער מאכט, דורך אנבאטן א דעפיניטיוון פארטרעט פון וואו די חינוך-אינסטיטוציעס זענען קאנצענטרירט און, דעריבער, וועלכע אדמיניסטראטיווע און פאליטישע פארשטייער זענען פאראנטווארטליך צו זיי באדינען. אויף דעם אופן, אונטערשטרייכן די רעזולטאטן נישט נאר נייע און ביז יעצט אונטער-פארשטענדע פאפולאציעס, ווי למשל ספרדישע אידן; זיי ווייזן אויך אז פאליסי-מאכער איבער ניו יארק, און ספעציעל אין ראקלענד, קינגס און ארענדזש קאונטיס, מוזן צושטעלן נענטערע אויפמערקזאמקייט צו די ספעציפישע חינוך-באדערפענישן פון זייערע קהילות.

טעותים, אנקעטע קאנפליקטן, און לייזונג

אונזער פארשונג האט אנטדעקט א ריי פעלער אין די דאטאסעטס וואס מיר האבן גענוצט אין אונזער אנאליז. מיר ליסטן דא אן אויסקלייב פון די פראבלעמען, כאטש מיר דערקענען אז דאטן זאמלען איז שווער, און עס קען אויך זיין פעלער אין אונזער פארשונג.

אפשר מערסט וויכטיג, מיר האבן געפונען צען שולעס ליסטעד אין די NYSED 2022-2023 דאטן וואס מיר גלויבן אז זיי זענען פארמאכט אדער נישט-אידישע שולעס. פון זיי, זענען בלויז דריי אוועקגענומען געווארן אין די NYSED 2025 דאטן; די איבעריגע דערשיינען מיט דער זעלבער אדער ענליכער אינפארמאציע.

דערצו, איז געווען א באדייטנדע צאל טעותים אין די NYSED דאטן.ביישפילן שליסן איין אומרעכטע שרייב-פאסטן פון שולע נעמען, אומרעכטע ליסטינגס פון קלאסן (למשל, פאר דער "גן אקאדעמיע" שולע), און די ליסטינג פון איין חסידישע היוכשול - ישיבה בית הלל – אלס איינער וואס באדינט נאר נישט-בינארישע סטודענטן (פרייערדיגע יארן האבן געוויזן אז די שולע איז נאר פאר אינגלעך און דאס איז ווייטער באשטעטיגט געווארן דורך א פארשער מיט דירעקטן וויסן פון דער שולע). אונזערע פארשער האבן געפונען אז עטליכע שולעס זענען געווען ליסטעד אויף אומרעכטע אדרעסן אדער האבן נישט גערעכנט באזונדערע אינגל און מיידל שולעס (זעט, למשל, מוסדות סאטמאר פון בלומינגבורג). ווי פריער דיסקוטירט, האבן מיר אויך געדארפט דורכארבעטן 42 קאנפליקטן צווישן טיעטש קוואליציע און NYSED'ס געשלעכט באצייכענונגען פון שולעס, געוועינליך וואו NYSED וואלט אידענטיפיצירט א שולע אלס קא-עד און טיעטש קוואליציע באצייכנט אלס נישט געמישט, אדער פארקערט.

צום סוף, האבן די מחברים פון "Teach Coalition" אנגענומען אז שולעס וואס זענען באצייכנט אלס "קא-עד" זענען געוועינליך מאדערן ארטאדאקסישע שולעס. אבער מיר האבן געפונען אז א באדייטנדע צאל פון

"קא-עד" שולעס זענען טאקע אולטרא-ארטאדאקסישע ספעשל-עד אנשטאלטן, אדער ספרדישע שולעס. עס זענען געווען א פאר קליינע אומרעכטע אידענטיפיקאציעס וואס מיר האבן אויך פארראכטן (ווי צוויי שולעס וואס זענען אידענטיפיצירט געווארן אלס חסידיש, וואס מיר האבן געפונען זענען ליטוויש און חסידיש-ליטוויש געמישט, בהתאמה), אבער בכלל, זייערע קאטעגאריעס זענען געווען ברייט גענוג צו פארזיכערן אז עס זענען געווען ווייניג טעותים אין צוגעהער. אונזער פראיעקט האט אזוי געקענט בויען אויף זייערע צו מער ספעציפיש אידענטיפיצירן ליטווישע, ספרדישע, מאדערן ארטאדאקסישע, און אנדערע טיפן אידישע שולעס.

מיר האבן אויך געפונען עטליכע באמערקבארע אונטערשיידן צווישן אונזערע רעזולטאטן און אנדערע דאטן-זאמלונגען פון אידישער חינוך. כאטש מיר האבן געהאט באגרענעצטע מעגלעכקייטן צו מאכן פארגלייכן צווישן אנקעטעס, האָט אונזער פארשונג אידענטיפיצירט 264 חסידישע שולעס, פארגליכן מיט די 190 שולעס וואס זענען אויסגערעכנט אין דעם AVI CHAI באַריכט און 219 אין דעם Teach Coalition באַריכט. מיר געפינען קארעספאנדירנדיק העכערע צאלן חסידישע סטודענטן: 111,549 אין אונזער שטודיע אנשטאט די 100,188 וואס זענען באַמערקט געוואָרן אין דער Teach Coalition שטודיע.[20]

די צאל ליטווישע סטודענטן, אבער, איז אנדערש אין דעם פארקערטן וועג: מיר האבן אידענטיפיצירט 129 ליטווישע שולעס (100 ווען מיר האבן אוועקגענומען מעגליכע דופליקאטן) וואס רעפרעזענטירן 32,923 סטודענטן, בשעת AVI CHAI האט געפונען 143 שולעס וואס ערציען 41,990 "ישיבה וועלט" (ליטווישע) סטודענטן.[21] דאס קען טיילווייז דערקלערט ווערן דורך פארקלענערונג; אין די לעצטע יארן האבן מענטשן זיך אריבערגעצויגן צו ערטער ווי לעיקוואוד, ניו דזשערזי, ווי דער טיעטש קאאליציע'ס 2023 באַריכט פֿאָרשלאָגט.

אזוי אויך, ציילט AVI CHAI נאר 23 מאדערן ארטאדאקסישע שולעס מיט 13,445 סטודענטן; מיר געפינען 46 (38 אויב מיר פאראייניגן מעגליך באזונדערע קלאסן אין מעגליך פאראייניגטע שולע אינסטיטוציעס) מיט 15,094 סטודענטן. די טיעטש קאאליציע דאטן האבן אנגענומען אז אסאך פון די שולעס וואס זענען קא-עד און ארטאדאקס זענען מסתמא מאדערן ארטאדאקס. מיר האבן אבער געפונען אז 18 פון די זענען ספעשל-עד שולעס, עטליכע פון וועלכע זענען געגרינדעט געווארן רעלאטיוו לעצטנס, און אסאך פון וועלכע זענען געצילט צו אולטרא-ארטאדאקסישע קינדער.

דאטן באגרעניצונגען

אונזער פארשונג פראיעקט האט עטליכע באגרעניצונגען, וואס מיר האפן אז צוקונפטיגע פארשונג וועט אדרעסירן. ערשטנס, בעטן פארשונג אסיסטאנטן אויסצופילן ספרעדשיט אנקעטעס שטעלט מיט מעטאדאלאגישע טשאלאנדזשעס. פארשונג אסיסטאנטן זענען נישט אזוי פארלעסליך ווי שולע אדמיניסטראטארן, און צומאל מאכן טעותים, כאטש אַ מולטי-סטעפּ ווערافיקיישאן פּראצעס איז געווען צו אידענטיפיצירן און קאריגירן ווי פיל מעגליך. כאטש מיר האבן פרובירט ווי פיל ווי מעגליך צו פארלאזן זיך אויף לפחות צוויי פארשער שטימען פאר יעדער שולע, אדער צו פארגלייכן מיט אנליין דאקומענטאציע, אזוי ווי א שולע וועבזייטל, האבן מיר צומאל זיך פארלאזן אויף מער באגרענעצטע דאטן באזירט אויף וואס איז געווען בנימצא. למשל, מיר פארלאזן זיך אויף טיעטש קאאליציע דאטן צו אידענטיפיצירן פיר חסידישע שולעס וואס מיר קען נישט אנדערש באשטעטיגן. צום סוף, אונזער אינטערוויו דאטן האט די פאטענציעלע ריזיקעס פון יעדן קוואליטאטיוו פראיעקט, אפילו א גרויס-פארנעמיקער ווי דעם: קוואליטאטיווע דאטן זענען נישט שטענדיג פארלעסליך. אזוי כאטש מיר האבן געזאמלט צוויי אדער מער אינטערוויוען פאר 16 קלאסן אין 9 שולעס, האבן מיר בלויז איין באריכט פאר די איבערגעבליבענע שולעס. דורך זאמלען ווי פיל דאטן ווי מעגליך אויף יעדער גרופע און סיסטעמאטיש קוואנטיפיצירן די דאטן, האבן מיר געזוכט צו האלטן די ראטע פון טעותים רעלאטיוו נידעריג.

---

[20] טיטש קאאליציע ניצט דאטן וואס איז איין יאר עלטער ווי אונזערע, אבער אונזער גאנצע צאל איז נאך אלץ באדייטנד העכער ווי די ערוואַרטעטע ראטע פון וואוקס פון 2.4% וואס דער טיטש קאאליציע באריכט האט פאראויסגעזאגט (אהרנסאן און קיוואלא 2023). כאטש א טייל פון דעם חילוק קען זיין ערקלערט דורך וואוקס, גלייבן מיר אז דער חילוק איז מסתמא צוליב דעם וואס מען האט געפונען שולעס וואס אנדערע דאטן-זאמלונגען האבן פארפעלט און אזוי אידענטיפיצירט מער חסידישע שולעס און סטודענטן ווי פריערדיגע אנקעטעס.

[21] טיטש קאאליציע אידענטיפיצירט נישט ליטווישע שולעס אלס א באזונדערע קאטעגאריע.

מסקנא

די רעליגיעזע אינפארמאציע וועגן אידישער חינוך וואס ווערט פרעזענטירט אין דעם באריכט בויט אויף פריערדיגער ארבעט פון פארשער פון אידישער חינוך, בשעת עס דזשענערירט אן אינאוואטיוון, מולטי-מעטאד דאַטאַסעט וואס האָט פראדוצירט א באדייטנד העכערן ניווא פון דעטאל וועגן ניו יארקער אידישע שולעס. אונזער קוריקולאר דאטן זאמלונג איז די ברייטסטע און מערסט פארשיידענע שטודיע פון איר סארט אויף אידישע חינוך לערנפלענער. אין אלגעמיין איז די פארשונג וואס ווערט באשריבן אין דעם באריכט דער ערשטער שריט אין א פאטענציעל דזשענעראטיווער פארשונג פראגראם וועגן אידישער חינוך אין ניו יארק און די פאראייניגטע שטאטן. די ווייטערדיגע שריט קענען אריינעמען די פאלגנדיגע:

- עס איז דא א באדייטנדיגער פאטענציאל צו פארגלייכן די דאטן מיט אנדערע רעגיאנאל-ספעציפישע דאטן, אריינגערעכנט פאליטישע דיסטריקט דאטן, כדי צו שאפן מער וויסן וועגן וואו פארשידענע טיפן שולעס און קהילות זענען קאנצענטרירט און צו געבן זייערע לאקאלע פארשטייער די מעגליכקייט צו רעאגירן צו זייערע באדערפענישן.
- מיר קענען פארשטערקערן די דאטן-וואלידיטעט דורך אן אנקעטע און באקומען מער אינפארמאציע צו באשטעטיגן און אויסברייטערן די קוריקולארע דאטן קאמפאנענט, אזוי אז מיר האבן א מער וואלידירט און ברייטער מוסטער פון אידישע קוריקולארע נארמען.
- מיר קענען ווייטער פארפיינערן די "ליטווישע" און "ספרדישע" באצייכענונגען, דורך באצייכענען שולעס מיט מער פארפיינערטע און ספעציפישע טיפן פון ליטווישע און ספרדישע קהילות.
- די פארשונג קען אויסגעברייטערט ווערן צו אנדערע שטאטן, און ספעציעל צו ניו דזשערזי, וואס האט געזען א באדייטנדיגן וואוקס אין אידישע טאגשול־רעגיסטראציעס אין די לעצטע יארן.

דאס פראיעקט מאכט וויכטיגע ביישטייערונגען צום פעלד פון אידישער חינוך-פארשונג. מיר באשטעטיגן אז חסידישע שולעס דינען די מערהייט פון קינדער איינגעשריבן אין אידישע שולעס אין ניו יארק. מיר האבן אויך געקענט אידענטיפיצירן ספעציפישע סעקטעס פון רוב חסידישע שולעס, וואס האט אונז דערמעגלעכט ארויסצוהייבן זייער קולטורעלע און חינוך-פארשיידנקייט. און צום סוף, דער באריכט ברענגט עטליכע זייער נויטיגע אויפמערקזאמקייט צו די ספרדישע קהילות וואס זענען גאר פארזען געווארן אין פריערדיגע פארשונגס-אונטערזוכונגען; מיר האפן אז צוקונפטיגע פראיעקטן וועלן קענען ווייטער בויען אויף דעם פארלייפיגן פארשונג צו אנטוויקלען טיפע שטודיעס פון דער וועלט פון ספרדישער חינוך.

באזירט אויף אינטערוויו דאטן, שילדערט דאס פראיעקט די גרויסע ווארעאציע, לויט געשלעכט און רעליגיעזער צוגעהער, פון די סטאנדאַרדן פאר סעקולערער און אידישער חינוך. אין אלע פאלן געפינען מיר אז אידישע שולעס - פון די וואס דינען נישט-אבזערווירענדע, ענגליש-רעדנדיגע משפחות ביז די וואס דינען טיף אבזערווירענדע, אידיש-רעדנדיגע קינדער - טיילן אַ געמיינזאמען ווערד: טעקסט-באזירטע חינוך, מיט אַ שטארקן טראפ אויף אידישער קולטורעלער אידענטיטעט. ווי דאס מאניפעסטירט זיך וועריאירט גאר שטארק איבערן רעליגיעזן ספעקטרום, אבער מיר האבן געפונען אז שולעס פון ברייט פארשידענע אידעאלאגיעס ווידמען קאנסיסטענט באטייטיגע רעסורסן צו דערציען און סאציאליזירן אידישע קינדער צו באוואוינען די אמעריקאנער געזעלשאפט ווי שטאלצע אידן.

דאס פראיעקט זוכט צו כאפן עטליכע פון די קאמפליצירטע שוועריקייטן און הצלחות וואס די שולעס דערפארן אין דערגרייכן דעם ציל. מיר האפן אז די דאזיגע דאטן-זאמלונג ביישטייערט צו א ברייטערן וויסן וועגן אידישע שולעס אין ניו יארק סטעיט, און אז עס וועט זיין נוצלעך פאר אלע אינטערעסירטע אין אידישן חינוך, אריינגערעכנט מחנכים, עלטערן, סטודענטן, און פאליסי-מאכער.

רעפֿערענצן

אהרנסאן, גבריאל, און צבי קיוואלא. 2023. א באריכט פון די טיעטש קאאליציע אפיס פון אידישער חינוך פאליסי און פארשונג. ארטאדאקס יוניאן - טיעטש קאאליציע.

בעסער, מרדכי. 2020. א צענזוס פון אידישע טאג שולן 2018-2019. AVI CHAI פונדאציע.

טשערטאָק, פערן, לעאָנאַרד סאַקס, טשאַרלס קאַדושין, גראהאם רייט, אהרן קליין, און אנעט קאָרען. 2007. דער אימפאקט פון טאגשול: א פארגלייכנדיקע אנאליז פון אידישע קאלעדזש סטודענטן. בראנדייס אוניווערסיטעט מאריס און מערילין כהן צענטער פאר מאדערן אידישע שטודיעס.

עפשטיין, אָדעליאַ. 2025. אידישע טאָגשול גראַדואַנטן אויף קאַמפּוס. פריזמה צענטער פאר אידישע טאָגשולעס.

פישמאן, סילוויע באַראַק, און עליס גאָלדשטיין. 1993. ווען זיי זענען ערוואקסן וועלן זיי נישט אַוועקגיין: אידישע חינוך און די אידישע נאַטור פון אַמעריקאַנער ערוואַקסענע, *CMJS פאָרשונג באַריכט 8*. בראַנדייס אוניווערסיטעט מאריס און מערילין כהן צענטער פאר מאדערן אידישע שטודיעס.

חכימי, לאורה. 2023. "וואס איז אין די אויספארשונגען פון 18 חרדישע שולן וואס מען האט געפונען אז זיי געבן נישט גענוג סעקולערע חינוך." *שטעטל - חרדישע פרייע פרעסע*, 5טן יולי.

מייער, דזשאן וו. 1977. "די ווירקונגען פון חינוך אלס אן אינסטיטוציע." אמעריקאנער זשורנאל פון סאציאלאגיע 83(1):55–77.

מייער, דזשאן וו. און ברייאַן ראָוואַן. 1978. "די סטרוקטור פון בילדונגס-ארגאניזאציעס," אין סביבות און ארגאניזאציעס, רעדאַקטירט דורך מ. וו. מייער. סאַן פֿראַנסיסקאָ: דזשאָסי-באַס.

פערי-חזן, לאטעם, נעטע ברק-קורען, און גיל נחמני. 2024. "נישט-נאכקומען דעם געזעץ אלס אינסטיטוציאנעלע אויפהאלטונג אין אולטרא-רעליגיעזע שולן." רעגולאציע און גאווערנענס 18(2):612–36. doi:10.1111/rego.12545.

שאפירא, עליזה, און ברייאַן מ. ראזענטאל. 2023. "18 חסידישע שולן האבן געפעלט צוזושטעלן גרונטליכע חינוך, לויט ניו יארק סיטי." די ניו יארק טיימס, 30סטן יוני.

שאפירא, עליזה, ברייאַן מ. ראזענטאל, און יונה מארקאוויץ. 2022. "אין חסידישע ענקלאוועס, דורכפאלנדיגע פריוואטע שולעס פול מיט עפנטליכע געלט." די ניו יארק טיימס, 11טן סעפּטעמבער.

אפענדיקס A: נאך דאטן טאבעלעס

טאַבעלע 9. צאל קלאסן אינטערוויוארט, לויט רעליגיעזער צוגעהער און געשלעכט

Jewish affiliation	Female	Male	Mixed	Total
Community			22	22
Hasidic	19	59		78
Litvish	17	14		31
Litvish-Hasidic (mixed)		1		1
Modern Orthodox	5	3	14	22
Sephardic		5	4	9
Special Ed		6	2	8
Total	**41**	**88**	**42**	**171**

טאַבעלע 10. פארטיילונג פון גרופירונגען לויט רעליגיעזער צוגעהער

Jewish affiliation	K-1	2-5	6-8	9-12	Total
Community	5	9	7	1	22
Hasidic	8	22	19	29	78
Litvish	6	8	5	12	31
Litvish-Hasidic (mixed)				1	1
Modern Orthodox	2	3	6	11	22
Sephardic	3	6			9
Special Ed		1	1	6	8
Total	**24**	**49**	**38**	**60**	**171**

טאַבעלע 11. אינטערוויואירטע קלאסן, לויט רעליגיעזער צוגעהער, סומע, און פראצענט

Jewish Affiliation	Grades Interviewed	Percent
Community	22	13%
Hasidic	78	46%
Litvish	31	18%
Litvish-Hasidic (mixed)	1	1%
Modern Orthodox	22	13%
Sephardic	9	5%
Special Ed	8	5%
Total	**171**	**100%**

טאַבעלע *12. נומער און פּראָצענט פון אידישע שולעס לויט קאונטי*

County	Total Schools	Percent
ALBANY	2	0%
BRONX	6	1%
BROOME	1	0%
ERIE	1	0%
KINGS	270	50%
MONROE	4	1%
NASSAU	40	7%
NEW YORK	19	3%
ONONDAGA	1	0%
ORANGE	24	4%
QUEENS	34	6%
RICHMOND	10	2%
ROCKLAND	111	20%
SULLIVAN	9	2%
WESTCHESTER	12	2%
Total	**544**	**100%**

טאַבעלע *13. שולעס' רעליגיעזע צוגעהער, לויט קאונטי*

County	Chabad Community	Community	Conservative	Hasidic	Modern Orthodox	Other	Other Orthodox	Reform	Sephardic	Litvish	Litvish-Hasidic (mixed)	Special Ed	Total
ALBANY		2											2
BRONX		1			2					2		1	6
BROOME		1											1
ERIE	1												1
KINGS		4		162	11	6	1		27	40	2	17	270
MONROE		1								3			4
NASSAU	2	1	1	2	15				5	11		3	40
NEW YORK	1	3			7			1		6		1	19
ONONDAGA		1											1
ORANGE				22						1		1	24
QUEENS	2		1	1	4	4			3	19			34
RICHMOND				3	2					5			10
ROCKLAND				65	1		2		1	36	3	3	111
SULLIVAN		1		4						3	1		9
WESTCHESTER		2		5	4					1			12
Total	**6**	**17**	**2**	**264**	**46**	**10**	**3**	**1**	**36**	**127**	**6**	**26**	**544**

אפענדיקס B: נישט-רעגיסטרירטע שולעס

ווי באמערקט אין דעם באריכט, האבן מיר געטראפן די שולעס בעת דעם דאטן זאמלונג פראצעס, אבער מיר האבן נישט סיסטעמאטיש געזאמלט דאטן וועגן נישט-רעגיסטרירטע שולן. עס איז מעגליך אז עס זענען דא מער פון די נישט-רעגיסטרירטע שולן, פאר וועלכע עס איז נישטא קיין עפנטליך צוטריטליכע אינפארמאציע. מיר האבן אויך באשטעטיגט אז די שולן ערשיינען נישט אין דעם NYSED 2024-2025 דאטאסעט.

טאַבעלע *14. נישט-רעגיסטרירטע אידישע שולעס, 2022-2023 (באשטעטיגט 2024-2025)*

School name	School address	County	Jewish affiliation	Sect - Hasidic	Grade Grouping	Gender
DESHUNSKI	1623 44TH ST, BROOKLYN, NY 11204	Kings	Hasidic	Satmar	9-12	Male
DIVREI CHAIM	39 MOUNTAIN ROAD, MONROE NY 10950	Orange	Hasidic	Satmar	1-8	Male
HA'OR DOVID BEACON SCHOOL	2884 NOSTRAND AVE, BROOKLYN, NY 11229	Kings	Litvish		K-1	Male
LUBAVITCH SPARKS HIGH SCHOOL	506 E NEW YORK AVE, BROOKLYN, NY 11225	Kings	Hasidic	Chabad	9-12	Female
MESIVTA LUBAVITCH OF MONSEY	2 LANGERIES DR, MONSEY, NY 10952	Rockland	Hasidic	Chabad	9-12	Male
MESIVTA NACHLAS YAKOV VIEN YESHIVA GEDOLA	5520 GLENWOOD RD, BROOKLYN, NY 11234	Kings	Hasidic	Vien	9-12	Male
MESIVTA OF UTA KJ	16 BERDICHEV RD, KIRYAS JOEL, NY 10950	Orange	Hasidic	Satmar	9-12	Male
MOSHOLO	1535 63RD ST, BROOKLYN, NY 11219	Kings	Hasidic	Mixed Hasidic	2-5	Male
NITZOTZ BAIS YAAKOV HIGH SCHOOL	4420 15TH AVENUE, BROOKLYN, NY 11219	Kings	Litvish		9-12	Female
YESHIVA DARCHEI MOSHE	5822 11TH AVE, BROOKLYN, NY 11219	Kings	Hasidic	Mixed Hasidic	9-12	Male
YESHIVA GEDOLAH OF WASHINGTONVILLE	1882 RT. 208, WASHINGTONVILLE, NY 10992	Orange	Litvish		9-12	Male
YESHIVA KEREN ORAH	82 HIGH VIEW RD, SUFFERN, NY 10901	Rockland	Hasidic	Mixed Hasidic	9-12	Male
YESHIVA KOL ARYEH	168 SEVEN SPRINGS MOUNTAIN ROAD, MONROE, NY 10950	Orange	Hasidic	Mixed Hasidic	9-12	Male
YESHIVA MEOR HATALMUD	1368 39TH ST, BROOKLYN, NY 11218	Kings	Hasidic	Mixed Hasidic	9-12	Male
YESHIVA TIFERES MORDECHAI KALISH	1118 AVENUE P, BROOKLYN, NY 11229	Kings	Hasidic	Kalish	2-5	Male
YESHIVA TIFERETH MESHULIM FEISCH - TOSH	44 GREYCOURT ROAD, CHESTER, NY 10918	Orange	Hasidic	Tosh	9-12	Male
YESHIVA TORAS TZVI SPINKA	24 BULL MINE RD, CHESTER, NY 10918	Orange	Hasidic	Spinka	9-12	Male